

BEKÖSZÖNTŐ

Az ember az a lény, akinek képességei végesek, vágyai azonban a végtelenbe nyúlnak. Ezért igen nehéz, sőt, szinte lehetetlen őt teljesen kielégíteni. Az ember mennyországról álmodik, tökéletes boldogságról, földi napjai azonban leggyakrabban különféle nehézséggel, szenvedéssel, nélkülözéssel telnek. A mennyországot ezért vagy egy rég letűnt „aranykorba” helyezi, és rezignáltan veszi tudomásul jelen életének szürkeségét, vagy hittel a jövőbe tekint, és reménykedik, hogy valamikor talán neki is része lesz majd benne.

Különösnek és figyelemre méltónak tűnik ezért, ha valaki őszintén a következőt jelenti ki magáról: *Úgy gondolom, megtaláltam mennyországot a földön...* Lehetséges ezek szerint a jelenben is megtapasztalni valamit abból a mennyországból, amelyre titokban minden emberi szív áhítozik? Úgy tűnik, igen. Hogyan? Azért lehet, *mivel a mennyország: Isten, és Isten a lelkemben van.*

Egyszerű és logikus. Tudjuk ugyanis, hogy a mennyország boldogsága az Istennel való közösségből forrászik. Jézus pedig maga is kijelentette: a mennyek országa nem jön el látható módon, mert a mennyek országa köztetek (bennetek) van (vö. Lk 17, 20-21). Ennek ellenére mi mégsem tapasztaljuk meg Isten országának boldogító közelségét.

Azon a napon, amelyen ezt megértettem, minden megvilágosodott bennem... Tehát nem csak tudni kell az igazságot, hanem bensőleg kell ezt megérteni, felfogni, megtapasztalni. Mindaddig ugyanis olyanok vagyunk, mint Jézus mondásában a zsidó nép: „Hallván hallotok, de nem értetek, nézvén néztek, de nem láttok”. (Mt 13, 14) Ezért szükséges, hogy legyenek közöttünk olyan személyek, akik valóban látnak és hallanak, hogy a mi szemünket, fülünket is megnyissák Isten országának igazságaira. Ezeket az embereket nevezzük prófétáknak, amennyiben küldetésük nem csak egy szűk körhöz szól, hanem egy néphez vagy az egész emberiséghez.

Ő bennem van, én Őbenne, nincs más dolgom, mint szeretni Őt, és hagyni, hogy Ő szeressen... Íme miként élvezheti Isten országának boldogságát az, aki megértette, hogy nincs is olyan messze tőle!

Mindenkinek az útja ez, az egyszerű, hétköznapi embereké is, nem csak a „szenteké”? Igen, mert ő – Isten bennünk, köztünk való jelenlétének mai prófétája – II. János Pál pápa szavai szerint nem más, mint *csodálatos tanúja a keresztségben kapott kegyelemnek, amely kiteljesedik abban, aki fenntartás nélkül magába fogadja.*

Kiről is van szó? **Szentháromságról nevezett Boldog Erzsébet** kármelita nővérről, akinek idén ünnepeljük halálának századik évfordulóját. Neki szenteljük folyóiratunk jelen számát, amit mindenkinek sok szeretettel ajánlok hasznos olvasásra.

fr. Tarziciusz

LELKISÉG

Isten jelenlétének prófétája

A SZENTHÁROMSÁGRÓL NEVEZETT BOLDOG ERZSÉBET NŐVÉR

Nem könnyű feladat az olyan szenteket bemutatni, akik rövid ideig – s ráadásul látványos cselekedetek nélkül - éltek, és akiknek életében a legfontosabb események mindig a

szívük mélyén történtek (s nem a szemmel is jól látható felszínen, ahogyan az a mi külsőségeknél megragadó figyelmünk elvárásainak megfelelően).

A Szentháromságról nevezett Boldog Erzsébetet e nem könnyen megragadható szentek közé tartozik: egyszerű kármelita nővér, aki lelki érettségének legmeghatározóbb éveit egy kolostor zárt klauzúrájában éli; földi életét nem kísérik szembetűnő csodák és látványos misztikus kegyelmek; 26 évesen pedig már be is fejezi földi pályafutását. De éppen az a meglepő Boldog Erzsébet alakjában, hogy ennek ellenére - személye és írásai révén - mégis mély hatást gyakorol a keresztény lelkiségre és a teológiára, amit igazolni látszik az a tény is, hogy a XX. század egyik legnagyobb teológusa – Hans Urs von Balthasar – már 1953-ban róla írja egyik kötetét.

Egy gyermek Jézus barátjává és jegyesévé érik

A kis Sabeth Catez, aki 1880-ban a franciaországi Dijonban lát napvilágot, egyáltalán nem tűnik szentnek: bár szerető szívű kislánynak mutatkozik, mégis roppant érzékeny, élénk, s egészen az erőszakosságig menő természete van. Édesanyja azt mondja neki elsőáldozási előkészülete során: - *Ha elsőáldozó akarsz lenni, teljesen meg kell változnod.*

Abban az időben a gyermekeket hét éves korukban készítették elő az első szentgyónásra, az első szentáldozásban pedig tizenegy éves korban részesülhettek. Erzsébet azonban már ilyen fiatalon felfogja a szentségi Jézussal való találkozás fontosságát, s az elsőáldozásra való hosszú és gondos előkészület, valamint az elsőáldozás kegyelme valóban megváltoztatja a kis Sabeth szívét és jellemét. Az elsőáldozás után a templomból kijöve azt súgja egyik kis társnőjének: - *Ma nem vagyok éhes: Jézus jóllakatott engem.* Évekkel később pedig a következő szavakban foglalta össze a szentségi találkozásban megélt lelki tapasztalatát: *Ezen a nagy napon teljesen odaadtuk magunkat egymásnak.*

Az elsőáldozás napjának délutánján az elsőáldozó gyermekeket a helyi szokás szerint bemutatják a kármelita nővéreknek. (A Catez-család - az édesapa Erzsébet hét éves korában bekövetkező halála után - a kármelita nővérek kolostorának közelében telepedett le.) A priornő az elsőáldozó kis Sabeth-nek elárulja, hogy nevének jelentése: az „Isten háza”. A priornő sem sejti, hogy szavai kinyilatkoztatásként hatnak Erzsébetre, aki később egész életének legmélyebb titkát látja meg abban, hogy szívében szünet nélkül a benne lakozó Istent hordozza.

Édesanyja azt szeretné, ha felcseperedő lánya híres művésszé válna. S nem ok nélkül: Erzsébet már nyolc éves korában csodálatraméltóan játszik zongorán, tizenhárom évesen pedig első díjat szerez a dijoni zeneiskolában. Édesanyjának sok ismerőse van, s Erzsébet gyakorta meghívást kap. Kirándulni jár, táncol, teniszezik, és persze gyönyörűen zongorázik. Minden érdekli: a tenger, a hegyek, a barátság, a plébániai élet, a betegek látogatása, a katekézis, a gyerekek. *Még a világban élve is meg lehet hallani Istent egy olyan szív csöndjében, mely egyedül neki akarja adni magát* – írja fiatal lányként. Minden érdekli, de leginkább mégis az imádság. S bár irigylésre méltó karriert jósolnak neki, legfőbb vágya mégis az, hogy a bolondulásig szeresse Jézust, akivel olyan intenzív találkozást élt meg az Eukarisztiában. Az Úr saját lelkében felfedezett jelenléte vonzza az imádság felé, ahol ellenállhatatlan vágyként éli át annak szükségességét, hogy teljesen Jézusnak adja magát. Vágya a Kármel felé húzza, hogy egy teljesen szemlélődő életformában – az Egyház és a világ szívében élve – szentelje magát Jézusnak.

Jézus választotta - a világban élve

Édesanyja – aki oly nagy gonddal készítette lányát korábban az elsőáldozásra – nem érti meg Erzsébet vágytól emésztett szívét, és minden erejével küzd lánya kérése ellen. Nagy szenvedést jelent ez Erzsébet számára. Ellenállhatatlanul vágyódik a Kármelbe, de megérti, hogy már „itt és most” is Jézusnak adhatja magát: osztova isteni Kedvese szenvedéseiben,

már így is szünet nélkül imádkozhat *szíve cellájába* zárkózva. Teljes önátadással simul bele Jézus karjaiba: *Minden vágyamat, hivatásomat, jövőmet Rád bízom... Téged, akit imádok, Téged, akit szeretek, igen, a Te akaratodat áldom.*

De nemcsak szenvedések fémjelzik a várakozás eme nehéz időszakát: újabb felismerések tágtíják végtelenre Erzsébet hitbéli látásmódját. Eddig is hitt az Atyában, a Fiúban, Jézus Krisztusban és a Szentlélekben, de úgy, mintha valami egymástól elhatárolódva élő isteni valóságok lennének. Most viszont élővé válik számára a Szentháromság misztériuma a szeretetegység ama örök dinamizmusában, akitől, akiben és aki felé irányulva létezik minden teremtmény. Mintha ez idáig csak egymástól független fényképeken látta volna a valóságot: most viszont a képekből mozgó és étellel teli film vált volna. Innentől kezdve mindent egységben kezd látni, s felismeri, hogy van egy „hely”, ahol *a lelkek találkozhatnak egymással* – minden időbeli, helybeli vagy hivatásbeli különbségen felülemelkedve.

Sok elhullatott könny után végre édesanyja is elfogadja lánya Kármelbe lépését, amikor Erzsébet betölti 21. életévét. Igaz, bejegyzése után még néhány nappal is egy újabb házassági ajánlattal áll elő. Erzsébet azonban határozott választ ad: - *A szívem már nem szabad.*

Jézus jegyese - a Kármelben

1901. augusztus 2-án lép be a dijoni Kármelbe. A Szentháromságról nevezett Erzsébet nevet kapja. A négy hónapnyi boldog jelöltségi idő után aggodalmakkal és bizonytalankodásokkal teli kínos noviciátust él át. De soha nem panaszkodik. Hite elmélyül a szenvedésekben. 1903. január 11-én békében teszi le fogadalmát. Így fogalmazza meg, hogy mit jelent számára Krisztus jegyesének lenni: *Jegyesnek lenni annyit jelent, hogy önátadásban élek... Ővele... mindig Vele...Termékennyé válok: lelkeket nevelek a kegyelem számára.*

A Kármelben megtanul Isten Igéjéből élni: Szent János apostol megtanítja Istenben – a bennünk lakozó Szeretet-Istenben – „maradni”; Szent Pál apostol pedig arra hívja meg őt, hogy Isten „dicsőségének dicsérete” (vö. Ef 1,12) legyen, aki Krisztusban mutatta meg „túlradó szeretetét” irántunk (vö. Ef 2,4). Erzsébet erre a felismert Szeretetre vágyik szeretettel válaszolni a hétköznapi apró eseményei által. Leveleit mélyen áthatja az a meggyőződés, hogy ez a Szeretet mindenki számára felajánlkozik, s felismeréséhez pusztán éber és elkötelezett hit szükségeltetik. Erzsébet örömmel osztja meg világban élő barátaival csodálatos felfedezését: Isten mindannyiunkat szeret, mindnyájan Isten gyermekei vagyunk a keresztség által, Isten valamennyiünket hív az Eukarisztia asztalához, a Szentháromság mindannyiunkban lakást vesz, s mindnyájan átadhatjuk magunkat a Szeretetnek... A hétköznapiakban megélhető életszentségről így tesz tanúságot egyik levelében: *Mindent Ővele teszek, és mindenre isteni örömmel vállalkozom. Akár a seprést végzem, akár valamin dolgozom, akár pedig imádkozom: mindent szépnek és gyönyörűségnek találok, mert az én Mesteremet látom mindenütt...* Erzsébet a szíveket az élő Isten felé fordítja. Mélységesen meg van győződve arról, hogy az Atya, a Fiú és a Szentlélek titka mindenki számára nyitva áll: *A Szentháromság a mi lakásunk, a mi otthonunk, az atyai ház, amit soha nem kell elhagynunk.*

1904 novemberében egy lelkigyakorlat végén fogalmazza meg az *Én Istenem, Szentháromság, imádlak* kezdetű híressé vált imáját, amellyel teljesen felajánlja magát a Szeretet Lelke emésztő Tüzének. *Zsákmányként kiszolgáltatom magamat Nektek* – fordul imájában a Szentháromságos Istenhez. Minden vágya az, hogy Jézussal azonosuljon, s hogy élete Krisztus életének kisugárzása lehessen az Atya dicsőségének dicséretére.

Erzsébet szavait olvasva sokunknak az a benyomása támadhat, hogy imája túl „magasröptű” lelkeknek íródott, s nem afféle hozzánk hasonló „hétköznapi keresztényeknek”. Azon egyáltalán nem szoktunk csodálkozni, ha egy jegyespár olyan szavakat mond egymásnak a szeretet intenzitásának hevében, melyekkel szívük legmélyebb - örök egységre

irányuló - mély vágyait fejezik ki. Talán azért nem értetlenkedünk annyira a szerelmesek egymásnak mondott szavai fölött, mert tapasztalatból jól tudjuk, hogy eme mély vágyak és a velük együtt járó ígéretetek az emberi érzések változékonyságának kitéve legtöbbször vagy legalábbis gyakran elhalványulnak. Erzsébet szavait olvasva azonban azért maradhat meg bennünk az értetlenkedés, mert ő nem felejt el, és nem is bánja meg a mennyei szerelem hevében kimondott szavait, s így szembesít minket azzal az igazsággal, hogy bizonyos kifejezések valóságtartalma akkor tárulkozik csak fel igazán, ha azt arra az Istenre alkalmazzuk, aki először életet adott nekünk, utána pedig a saját életét adta értünk...

Jézussal egyesülve – a kereszten függve

Mindezek alapján úgy tűnhet, hogy Erzsébet már a maga teljességében ismeri Isten misztériumainak mélységét. De hátra van még számára annak a fájdalomnak a tapasztalata, ami nélkül annak a Vérnek az ára sem ismerhető fel igazán, amelyet Krisztus ontott értünk: Erzsébet 25 éves, amikor az akkor gyógyíthatatlan Addison-kór támadja meg. Gyomra visszautasítja a táplálékot, álmatlanság gyötri, állandó hányinger és túrhetetlen fejfájás gyötri. Fájdalmas egyszerűséggel vallja: *Olyan, mintha vadállatok falnák a gyomromat.* Fájdalmaiban még az öngyilkosság gondolata is megkísérli. A priornője meséli: *Egy nap, mielőtt otthagytam volna, azt mondta nekem a szokásos derűjével övezett beszélgetésünk végén, az ágyához közel eső ablakra mutatva: „- Anyám, nyugodt lélekkel hagy engem most magamra?” S mivel meglepődve néztem rá, hozzátette: „- Annyira szenvedek, hogy még az öngyilkosságot is meg tudom érteni. De nyugodjon meg: Isten itt van és ügyel rám.”*

De nemcsak fájdalom tölti el szívét. Egyik utolsó levelében ezt írja: *A keresztemen függve, ahol ismeretlen örömeket élek meg, megértem, hogy a fájdalom a szeretet megnyilvánulása, s én belevetem magamat. Ez az én legkedvesebb lakhelyem. Békét és pihenést lelek benne, mert hisz' itt lehetek biztos abban, hogy az én Mesteremet meglelem.*

Erzsébet 9 hónapon át szenved így. De nemcsak ő szenved. Nővértársain kívül legfőképpen édesanyja, aki annak idején csak nagyon nehezen egyezett bele, hogy lánya a Kármelbe léphessen. Most viszont egy – az előbbinél még nehezebb – elválás vár rá. Erzsébet anyját is bele akarja vonni saját tudatos önfelajánlásába. Édesanyja meséli el később: *Utolsó találkozásunk végén volt bátorsága azt mondani nekem: „-Anyá, ha a nővér majd elmegy hozzád, hogy tudodra adja, hogy már nem szenvedek, térdre kell esned, és azt kell mondanod: «Istenem, te adtad őt nekem, és én visszaadom őt neked. Legyen áldott a te Szent Neved!»”* – Erzsébet édesanyja szóról-szóra engedelmeskedett lányának.

Erzsébet 1906. november 9-nek hajnalán adja vissza lelkét a benne élő Istennek. Utolsó szavai ezek: *A Fénybe, a Szeretembe, az Életbe megyek.* Földi életének nem a halál, hanem az örökké tartó Élet az utolsó szava.

fr. Rafael

KÉRDŐÍV A KÁRMELBE VALÓ BELÉPÉSKOR

A következő kérdőívet Szentháromságról nevezett Erzsébet töltötte ki – nem hivatalos kötelezettségként, hanem felüdülésként – nyolc nappal a Kármelbe való belépése után (1901). Ebben megmutatkozik lelkiállapota szerzetesi élete kezdetén.

Ön szerint mi a szentség ideálja?

Szeretetből élni.

Mi a leggyorsabb eszköz ahhoz, hogy elérjük azt?

Kicsivé lenni, odaadni magamat viszonzás nélkül.

Melyik az a szent, akit ön a legjobban szeret?

A szeretett tanítvány, aki a Mester szívéen pihent.

A Szabályzat melyik pontját szereti legjobban?

A csendet.

Melyik a legerősebb sajátsága az ön jellemének?

Az érzékenység.

Mi az ön legkedvesebb erénye?

A tisztaság. «Boldogok a tiszta szívűek, mert meglátják Istent».

Mi az a fogyatékoság, ami ellenszenvet ébreszt önben?

Az önzés általánosságban.

Adja egy definícióját az imádságnak.

Az egyesülése annak, aki nincs, Azzal, aki van.

Melyik a kedvenc könyve?

Krisztus lelke: mivel bizalmasan közli velem az Atya minden titkát, aki, aki a mennyekben van.

Erősen érzi a vágyat a menny után?

Van néha nosztalgiám utána, de – a boldog színelátás kivételével – már a lelkem benselyében birtoklom azt.

Hogyan szeretné átélni halála pillanatát?

Szeretetből szeretnék meghalni, hogy így Annak karjaiba zuhanjak, akit szeretek.

Melyik a mártíromságnak az a típusa, amelyet ön a leginkább szeretne?

Nekem tetszik mindegyik, különösen a szeretet-mártíromság.

Milyen nevet szeretne viselni a mennyben?

Isten akarata.

Mi az ön jelmondata?

Isten bennem és én őbenne.

„...azokban a kevesekben, akik vállaikon (mint oly sokan korábban is) az egész súlyát hordozzák, kialakul a létezésben fellelhető emberi ősalakot meglátni képes tekintet, s ennek az alaknak bátran odaszánva magukat egységbe foglalva mindent visszaemelnek a fénybe: az igazat, a jót és a szépet.” (H. U. von Balthasar)

ÉLNI A FÖLDÖN A MENNYET¹

A Szentháromságról nevezett Boldog Erzsébet nyomában

„*Mintha már most az örökkévalóságban élnék*”; „*megtaláltam a földön a mennyországot, mert a mennyország Isten, és Isten a lelkemben lakik*” (L 122); „*lassanként hozzászokik a lélek, hogy egy kis mennyországot hord magában, ahová beköltözött a Szeretet Istene*” (L 249) – írja leveleiben Erzsébet. — Vajon mindez nem csupán illúzió, valamiféle álmokép kergetése?

Szent Pál különösen is közel áll Erzsébethez. „Inkább az Úr Jézus Krisztust öltétek magatokra” (Róm 13, 14). „*Öltöztess magadba!* – kéri imájában – *Lépj a helyembe!*” Megtanít bennünket, hogy szüntelenül a belső figyelem útján járjunk. A szeretet egyik jele pedig éppen a figyelem, ezáltal élünk állandóan Isten jelenlétében. „*Életemet azzal akarom tölteni, hogy Rád figyelek.*”; „*Tekintetünket állhatatosan Őrá szegezzük*” (NI 13). Átváltozik az isteni Szeretembe, és így a szerető figyelem állapotában él, mely a szív tisztaságának záloga. Megfelelkezve önmagáról elveszíti magát a Szentháromságban. Benne él, mozog és létezik. Nem akar más életteret, Háromságos Istenében igazi otthonra talál.

Jézus imája az övé is: „egyek legyenek”. Hatalmas benső intenzitással lüktet az Egyház szívében. Ki akarja egészíteni mindazt, ami még hiányzik Krisztus szenvedéséből, az Egyház javára, mert akinek fontos a Fő, nem vetheti meg az egész Testet sem, minden tagja egyformán fontos a számára. Szent akar lenni, hogy egészen *'az Egyház ügyei rendelkezésére álljon'* (vö. L 256). Éli Isten misztériumát, ami egyben az ő saját misztériuma is és az Egyház legféltettebb titka, melyet meg akar osztani az egész világgal. *'Középpont, ahol mindannyian találkozunk'* (vö. L 117).

Keresi a cella magányát, hogy szem elől ne tévessze Azt, akire rátalált lelke legmélyebb központjában. „*Sohasem vagyok egyedül: Krisztusom mindig ott van és imádkozik bennem, és én Vele imádkozom.*” (L 123) Ezért szüksége van a magányra. Maga a Szentháromság a cellája, igazi remetelak, ahol mozogni tud. Hitünk paradoxonjaira emlékeztet: „aki érettem és az evangéliumért elveszíti életét, megmenti azt.” (Mk 8, 35) – A cella szűkös, bezárt volta a kármelitának a legtágasabb élettér. A külső bezártság megnyit a belső Végtelenre, térben és időben élve, mégis felülemelkedve ezek korlátain. Cella a Szentháromság, akiben *'mindenen keresztül mozogni tudunk'* (vö. L 185).

Erős a vágya, hogy az Atya Fiát lássa benne, és kedve teljék benne. Az ima számára nem más, mint hogy „*az ember egészen egyszerűen ahhoz megy, akit szeret...*” (L 123) Erzsébet imája termékeny valóság: üdvösség minden embernek.

Teljesen akarja élni kármelita életét. A Szentháromság élete olyannyira az övé, hogy Istent az Isten Szeretetével akarja szeretni. „*'Aki szeret engem, azt Atyám is szeretni fogja, hozzá megyünk és benne fogunk lakni.'* (Jn 14, 21-23) És ebben a pillanatban láttam, mennyire igaz ez. Nem tudnám megmondani, hogyan nyilatkoztatta ki magát a három isteni Személy. Mégis láttam őket magamban, amint a szeretetcserét élték, és azt hiszem, még mindig így látom őket. *Milyen nagy az Isten, és mennyire szeret minket!*” (L 280) Az Atya és a Fiú mindig már teljes, mégis mindig új szeretetkapcsolatának, szeretetcserejének aktívan részese a kegyelem erejéből, így a Szentlélekben, a megszemélyesült Szeretemben ő maga is ajándékká lesz, akit az Atya odaad a Fiúnak, és a Fiú visszaad az Atyának. A szeretetnek erről a játékaról így ír: „*Kettős áramlás Közte, aki van, és köztem, aki semmi vagyok*” (J 131).

¹ **Felhasznált írás:**

Szentháromságról nevezett Erzsébet, *Ő maga mondja el belső élményeit. A Világosságra megyek* (Herder, 1984)

Rövidítések:

L = lettre, levél

J = journal, napló

NI = Notes Intimes, benső feljegyzések

Isten tulajdonságait akarja bírni, hogy testvéreinek kisdje az üdvösséget: „*akarom, hogy mindenhatóságot ajándékozzon nekem*” (J 131). Egészen krisztusivá válik a Szeretetben, olyanná, „*aki látta, hogyan ajánlja fel (a Megfeszített) magát az Atyának a lelkekért*” (L 133). Erzsébet így határozza meg a kármelita hivatását, a kontemplációt: látni a Megfeszítettet önátadása pillanatában, és ebben az üdvözítő gesztusban egészen eggyé válni Vele, ebben menni az Atyához az Ő szeretett fiaként. „*Először Ő (a Megfeszített) akart szenvedni, hogy amikor minket feszítenek meg, Őrá nézhessünk és mondhassuk: 'Ő még többet szenvedett, mint én, és éppen azért, hogy bizonyítsa szeretetét, és kivívja az enyémet'*” (L 263).

Egyedül Istenből élni – ez a megkezdett örökélet. „*Ugye ez a mennyország a földön?*” – kiált föl egyik levelében (L 133).

Erzsébet tudja, hogy a szeretet kettős vonatkozás: adás és elfogadás. Jegyesi állapotát úgy éli meg mint *'ajándékba kapott és elfogadott szeretetet'* (vö. NI 13), mely teljes kiszolgáltatottságot jelent. „*Szolgáltassuk ki magunkat a Szeretetnek*”, Istennek, „*aki nagy szeretete miatt gazdag az irgalomban*” – kéri levelében (L 263). Szereti ezt a kifejezést, és amit takar: a Fiú egészen kiszolgáltatta magát az Atya szeretetének, és ezáltal egészen nekünk ajándékozta magát, hogy *'mi „egésszé” legyünk'* (vö. NI 13). „*Mindez a kegyelmi áradat annak köszönhető, hogy mérték nélkül szeretett engem.*” (L 280) A szeretet sajátja, hogy mérték nélküli, ezért szolgáltatja ki magát a szeretett személynek. Erzsébet hagyja, hogy Isten *'újra fölemelje és beleölelje Önmagába, teljes egyszerűségben'* (vö. L 177).

Megigézi őt a Szentháromság belső élete: az örök ajándékozás a Szeretetben. El akar használdni az Ő szolgálatában, hogy egy keveset visszaajándékozzon Neki abból, amit kapott. Erzsébet miközben ajándékká lesz, az Atya és a Fiú kölcsönös szeretetének ajándéka, ő maga is megajándékozottá válik, aki ennek a csodálatos szeretetcserének élő, égő, tevékeny részese, mert Isten előbb szeretett. „*Szent Atyánk azt mondja, hogy a Szentlélek olyan csodálatos magasságba emeli a lelket, hogy képessé teszi, hogy Istenben ugyanazt a Szeretlehelést hozza létre, amit az Atya a Fiúval létre hoz, és a Fiú az Atyával, egy Lehelést, amely nem más, mint maga a Szentlélek*” (L 185). A Szentháromság az ő belső klauzúrája, az a tökéletes élettér, aminél nincs több, és *'engedi, hogy átjárja őt a Három'* (vö. L 177).

Boldog Erzsébet az akart lenni, aminek hívták: Szentháromságról nevezett Erzsébet, a Szentháromság élő hajléka. A fiúságot teljes valójában éli: *'felemészti az Atya akaratának teljesítésében'* (vö. L 158). Vallja, „*ha az ember szeret, egyszerre Márta és Mária*” (L 183), „*a lélek képes mindig megmaradni az imádásban, szemlélődésben*” (L 158).

Hisz a szeretetben, amellyel Isten szereti őt, mint Szent János apostol, „*meghittségben élt az Istennel, aki benne lakik, és közelebb van hozzá, mint ő önmagához*” (L 236). Gyakran idézi Keresztes Szent Jánost: „*amikor legbenső középpontunkban vagyunk, akkor vagyunk Istenben*” (L 239). Van benne elég bátorság (merészség, ahogyan ő mondja), hogy utánozza a szenteket: lelke mélyére, vagyis Istenbe merül. Annak ellenére, hogy ezt írja: „*Minél világosabb lesz a Fény, annál jobban érzem tehetetlenségemet*” (L 250), mégsem szomorodik el gyöngeségei láttán. Hisz abban, hogy Isten megszabadítja őt minden hibájától a Vele való állandó kapcsolat által. Amint az ősi szabály tanítja: Foglalkozz Istennel, és eltűnnek hibáid! Megtisztulunk, „*miközben Őt nézzük, aki a tökéletes tisztaság és szentség*” (L 249).

Komolyan törekszik arra, hogy meghaljon mindennek, ami nem Isten, hogy már csak az Ő érintésére rezdüljön. „*A Szentlélek titokzatos lantrá változtat téged, aki a csendben, az isteni érintésre a szeretet csodálatos himnuszát játssza. Így 'dicsőségének magasztalása' lesz az (Ef 1, 14)*” (L 269) – írja halála előtt testvéreinek. Fél, nehogy visszaéljen az őt elárasztó kegyelemmel, ezért folytonosan könyörög: „*Ő maga legyen az én hűségem!*” (L 256)

Már a Kármelbe lépése előtt vágyik a „korai” halálra, amit meg is kap. „*Az Ő világosságában nézni az isteni Lét dicsőségét, ... állandóan megénekelni az Ő dicsőségét és szeretetét, hasonlítani Hozzá, hiszen úgy látjuk, amint van*” (L 269).

Halála előtt végrendeletként írja testvérének, amely nekünk is szól: „*Rád hagyom önátadásomat a Szentháromságnak, a 'Szeretetnek'. Bensődben élj Vele, lelked mennyországában! ... Az isteni Ige lelkedbe vési saját szépségét, mint egy kristályba, hogy az Ő tisztaságában légy tiszta, és világíts az Ő Világosságában.*” (L 269). Amen.

Krisztus sebeiről nevezett Johanna-Andrea nővér, OCD

“MENNYORSZÁG A FÖLDÖN”²

*Közel az Ostya Jézushoz
akarom eltölteni az életem;
szívén pihenni
egyetlen örömöm...³*

Vágyakozás az élő Isten után

Szentháromságról nevezett Boldog Erzsébet számára az eukarisztia különleges jelentőséggel bírt, hiszen életének legjelentősebb eseményeit erősen megjelölte az eukarisztikus Jézus jelenléte. Már kisgyermek korától vágyódott rá, hogy Jézussal találkozhasson az Oltáriszentségben. Kilenc éves volt csak, amikor édesanyjának írt levelében elmondja, hogy reméli, már hamarosan elsőáldozó lehet, mert akkor majd kérheti Istent, hogy őt még jobbra tegye. 11 évesen járult első alkalommal szentáldozáshoz. Erre az alkalomra írta neki egy kis képre a következő sorokat Jézusról nevezett Mária anyja: *A te neved egy misztériumot rejt – és ez a misztérium ezen az ünnepnapon benned beteljesedik. Kislányom, szíved itt a földön: háza a Szeretet-Istennek.* Ettől kezdve Erzsébet megértette, hogy lelke élő háza Istennek, aki Egy és Három, hogy az egész Szentháromság jelen van benne. Emésztő vágy égette, hogy szeretett Jézusát, ha lehet, minden nap magához vegye. Tizenkilenc éves korában írta a következő verset:

*Ó, Eukarisztia élő Jézusa,
isteni Jegyes, szerelmem, életem,
milyen öröm a léleknek minden nap
hallgatni téged, beszélni veled, viszont látni...*

*Ó, édessége ezeknek a szív a szívvel találkozásoknak,
ennek a hosszú megosztásnak veled!
Mennyi édes könnyet hullattam,
mennyi isteni öröm van a sírás közben!*

*Legcsodálatosabb szerelmem, uralkodóm,
rab és elhagyatott Úr,
mindahányszor közel vagyok hozzád,
úgy tűnik nekem, hogy nem vagyok a földön.*

...

*Ó, eukarisztiában elrejtett Isten,
te vagy az erőm, az életem,
te, aki ezért méltóztattál engem választani:*

² 138. levél Sógorának öccséhez, aki utolsó éves seminarista volt ekkor.

³ 24. vers

*hogy szeresselek téged, hogy szenvedjek, hogy vigasztaljalak téged.*⁴

Egy alkalommal megbetegedett és az éjszakai szenvedések ellenére reggel felkelt, hogy szentmisére menjen. Ám amikor édesanyja meglátta őt, azonnal visszaparancsolta az ágyba. Aznap nem találkozhatott szeretett Jézusával. De mindez nem törte le. Sőt, nyugodt maradt az után is, hogy mindenki elment a házból, mert nagyon közel érezte magát Istenéhez. És miután *Erzsébet nem tudott elmenni, hogy találkozzon a Jegyesével. Ő maga jött el hozzá* – vallja meg a fiatal lány.

Találkozunk a szentmisében

Aztán hosszú várakozás után megnyílt neki a zárda ajtaja, édesanyja beleegyezett, hogy lánya kármelita legyen. Nem kis lemondás volt ez egy olyan szívnek, amelyik annyira tud szeretni, amelyik annyira érzékeny mások szeretetére. El kellett hagynia szeretett édesanyját, testvérét, barátait. Viselnie kellett édesanyjának szenvedését is, aki végül is vállalta ezt az áldozatot. Igaz, hogy nem a semmiért hagyta el őket, hanem mert olyan vonzást tapasztalt, aminek nem volt képes ellenállni. De a szerető szív nem marad megkötözve. Minden helyzetben megtalálja az egyenes utat ahhoz, akit szeret. Még hozzá Jézusban, és kiváltképp az eukarisztiában talál megoldást. *Valójában a tabernákulum mellett, ahol a Megtestesült Szeretet lakik, nincsenek távolságok*⁵ - írta egyik nagynénikéjének. A szentmisében, vagy a közösségi szentórákon adott „találkozókat” szereteteinek. Szentáldozását, mint a pap a szentmisét, felajánlotta ismerőseiért. Gyakran buzdította őket arra, hogy járuljanak ők is gyakran az Oltáriszentség vételéhez. Egy kis elsőáldozónak írta: *Nem lesz többé lehetőségem, hogy lássam önt és az ön kedves édesanyját, akiket annyira szeretek, de adok önöknek találkozókat a tabernákulum lábánál. Menjenek oda, mikor gondolnak rám: mindig megtalálnak Istenhez közel. Ő legyen a mi találkozóhelyünk! Ezen a reggelen kis szívedbe jött, de nem azért, hogy csak áthaladjon ott és továbbmenjen, de azért, hogy mindig ott maradjon. Őrizd meg jól, kedvesem, és őrizd engem is ebben a kedves kis szentélyben*⁶. „Mindig megtalálnak Istenhez közel”! Nincs távolság többé. És ráadásul ez a kapcsolat örökké tart, nem szűnik meg a halál után sem. És mennyire csodálatosan érzi meg Erzsébet, hogy Jézus, amikor lakást vesz az ember szívében, akkor nem csupán 5 percre fut be hozzá, de mindörökre ott akar lakni. Ez már egy olyan egység, ami magának a mennyországnak az előíze⁷. Sőt, azt mondta, hogy a Szentáldozás után a lelkünkben birtokoljuk már az egész mennyországot. Csupán a boldog színelátásnak vagyunk híjával, de ugyanazt az Istent szemlélhetjük, birtokolhatjuk, akit a szentek imádnak⁸.

Az isteni rab fogja

Égett benne a vágy, hogy állandóan együtt lehessen Jegyesével. Külön öröm volt számára, amikor az volt a feladata, hogy az imakórust tartsa rendben, mert Jézus közelében lehetett munkája közben is. Bár itt még a tabernákulumot is elrejtette előle a kórus rácsa. Nem bosszankodott rajta. Szeretettel nézte ezt a súlyos rácsot: *ami elrejtő előlem Szerelmesem, ugyanakkor engem szerelmének rabjává tesz*⁹. *Ő rab lett miattam, és én rab vagyok őmiatta*¹⁰ – vallja egy másik alkalommal.

⁴ 67. vers

⁵ 206. levél

⁶ 105. levél

⁷ vö. 103. levél

⁸ vö. 78, 138. levél

⁹ 114. levél

¹⁰ 100. levél

Jegyesi előjogai

Mint Krisztus jegyese különös előjogokat érez Jegyesének szíve felett. **KépBE23** Egyik ismerősének kislánya súlyosan megbetegedett. A kétségbeesett édesanya a kármelita nővér imáit kérte. *Miután olvastam levelét, amit tisztelendő Anyánk rögtön átadott nekem, az imakórusra mentem, ahol az Oltáriszentség van, és teljes szívvel, teljes lélekkel imádkoztam az ön kedves kis betegéért. Ennek az imádságnak a Jóisten nem tud ellen állni. Magdolna imádsága ez. Úgy tűnik nekem, hogy kármelitái mindenhatóak az ő szíve felett, és én kihasználom minden jogomat az ön javára*¹¹. Vagy egy másik alkalommal édesanyjának írta, halála előtt pár hónappal, amikor az Oltáriszentség előtt tölthetett egy órát, hogy úgy volt ott a tabernákulum előtt, mint egy királynő a Jegyesének jobbán. S használta minden jogát Urának szíve fölött családja javára, hogy bőséges áldást eszközöljön ki számukra¹².

Egy szép csokor isteni virágot

Gyermeki egyszerűséggel, és a szeretet csodálatos találékonyságával tudott ajándékozni. Egy alkalommal azon törte a fejét, hogy mit adhatna Jézusról nevezett Germana anyának, közelgő névnapjára. Mint nővér nem birtokolt sok dolgot. De ez nem tudta megakadályozni abban, hogy meglepetést szerezzen szeretett előljárójának. Megkérte egy pap ismerősét, hogy az előljáró anya szándékára mutasson be szentmisét. Ismerte jól a szentmise felmérhetetlen értékét. Azt gondolom, hogy érdemes idéznem ennek a levélnek a részletét. *Kedves Kanonok úr! Minthogy ön a Jóisten kegyelmeinek kiosztója, kis kármelitája önhöz jön, hogy azon kegyelmekből egyet kérjen. A Kármel kis nyája örül, mert pástorát ünneplheti június 15-én, Szent Germana napján. A magam részéről, arról álmodom, hogy felajánljak egy szép csokor isteni virágot, amely a Bárány vérével meghintett, és amelyet ön az oltáron felajánl. Ilyen atyai és jó kicsi lányához, aki úgy kér bármit, mint mennyei Atyjától, biztos lévén abban, hogy meghallgatásra talál. Betölt örömmel a gondolat, hogy tisztelendő Anyánknak felajánlhatok egy szentmisét ön által*¹³. Élete hátralevő két évében ugyanígy kérte ezt a kis ajándékot Germana anya számára. Utolsó évben csak ennyit kér: *Igen, az ön kelyhére van szükségem, Anyám ünnepléséhez*¹⁴.

Változtasson át teljesen!

Erzsébet halála előtt egy évvel, sógorának testvérét pappá szentelték. Erzsébet találkozott már korábban az ifjú teológussal, leveleztek egy ideje. Külön kegyelem számára, hogy van egy újabb pap ismerőse. Az újonan szentelt pap elsõmiséjét a Kármelita nővéreknél mutatja be. Majd a következő héten az egyik szentmiseáldozatot Erzsébet nővérért ajánlja fel. Neki írja Erzsébet: *Látja, az ön lelki testvére... szükségét érzi, hogy jóságos imádságainak segítségét kérje, mindenekelőtt a Szentmisében egy nagy szándékra. Amikor átváltoztatja azt az ostyát, amelyikben Jézus, «az egyedül szent» megújítja megtestesülését, szeretném, ha vele együtt engem is átváltoztatna, mint ostyát, dicsőségének dicséretére. Azért, hogy minden lélegzetvételem, minden mozdulatom, minden tettem legyen szentségének tiszteletére*¹⁵. És ugyanezt a szívességet kéri majd betegségében másik pap ismerősétől is mikor 26. születésnapja előtt áll. *18-án leszek 26 éves. Nem tudom, hogy ebben az évben beteljesedik-e az idő, vagy az örökkévalóságban. Kérem önt, mint egy kisgyermek az Apját, hogy változtasson át a Szentmisén, mint egy ostyát, Isten dicsőségének dicséretére. Ó, változtasson át teljesen, hogy ne legyek többé önmagam, hanem legyek ő. És az Atya rám nézve felismerje,*

¹¹ 142. levél

¹² vö. 245. levél

¹³ 170. levél

¹⁴ 240. levél

¹⁵ 216. levél

hogy «hozzá hasonulok a halálban», hogy «szenvedek, és testemben kiegészítem, ami Krisztus szenvedéséből hiányzik testének, az Egyháznak a javára». Utána merítsen el Krisztus vérében, hogy az ő ereje legyen bennem. Egyedül ilyen kicsinek, ilyen gyengének érzem magamat.¹⁶

Megtette neki az Úr. Megmerült Jézusának vérében, a szenvedés közepette. És a szeretet vértanúja lett, ahogyan arra vágyakozott. Az isteni Rab magához vette, rá árasztott kegyelme nem maradt hatástalan benne. Túlcserdülően kiáradt szeretteire, az egész Egyházra. Erzsébet elemésztődött az isteni szeretetben, mely a Jézussal megélt egységből, a Szentháromsággal való egyesüléséből táplálkozott. Élete tanúskodott szavairól:

“Nekem úgy tűnik, hogy semmi sem fejezi ki jobban azt a szeretetet, ami Isten szívében van, mint az Eukarisztia. Ez az egyesülés elemészt. Ő bennünk van, és mi benne vagyunk. Nem gondolja, hogy ez a mennyország a földön?”¹⁷

fr. Mihály

BOLDOG ERZSÉBET: „A DICSŐSÉG DICSÉRETE” OLYAN LÉLEK, AKI MINDIG ISTENRE NÉZ

A Szeretet kristálya

Isten meghívása mindenki számára egyéni, és nincs két ember, aki ugyanúgy válaszol rá. Isten szemében minden léleknek megvan a saját egyéni rendeltetése. Ezért talán nem is olyan fontos, hogy osztályozzuk vagy beazonosítsuk saját vagy mások lelki „állomását”, hanem – nagy lelki mestereink tapasztalata alapján – ezt egy hozzáértő vezetőre bízunk. Viszont ennek ellenére, mindnyájan meghívást kaptunk, hogy belépjunk a lélek éjszakájába, hogy megtisztuljunk, és így az Isten szeretetét sugárzó tiszta kristállyá alakuljunk át.

Az ima útját elsősorban élni kell. Nem mondhatjuk magunknak, hogy „én holnaptól szemlélődő leszek”, és nem elégedhetünk meg azzal, hogy valamiféle „Hogyan legyünk könnyen gyorsan szemlélődők” című könyvet keresünk. A szemlélődés Isten ajándéka. Az imában keressük a közelséget és az egyesülést Istennel, miközben az Ő szentsége működik életünkben. A szemlélődést úgy lehetne leírni, mint Isten olyan bensőséges megtapasztalását, melyre igazából szavakat sem találunk. Ámbár így, vágyódva a szentség és az Úrral való egyesülés után, valamiképpen szemlélődökké válhatunk az által, ahogyan eseményekre reagálunk, vagy ahogyan elhatározzuk magunkat abban, hogy megismerjük és válaszoljunk Isten akaratára. Így hűségben és szeretetben egyre alázatosabbá válunk. A szemlélődésben az ilyen elköteleződött lelkeket vezeti be Isten az Ő jelenlétének belső kamráiba.

Ezek a lelkek olyanok, mint gyönyörű kristályok, melyeken keresztül a fény megtörés nélkül jön át; ahogy egy isteni benyomást kapnak, az meg is marad bennük. Erzsébet ezt visszhangozza:

„Az Ő képére és hasonlóságára. Ez volt a Teremtő terve, hogy Önmagát tükrözze vissza a teremtményeiben és megjelenítsen bennük valamit tökéletességéből, szépségéből, mint egy tiszta és hibátlan kristályban. Mi ez, ha nem az Ő saját dicsőségének valamiféle kitágulása?”

¹⁶ 248. levél

¹⁷ 138. levél

Ahhoz, hogy tiszta és átlátszó kristályok legyünk, melyek Isten dicsőségét tükrözik, először meg kell tisztulnunk önző mivoltunktól.

Megtapasztalhatjuk a tisztítótüzet már itt a földön a mindennapi élet tisztulásaiban, melyek átalakítanak minket, s ami által így egy fájdalmas, de szükséges felkészülést élünk meg az örökkévalóságra. Az önmagunknak való meghalás folyamata ez, melyben egyre jobban tudatára ébredünk Istennek, osztozunk Krisztussal az egész emberiség megváltásában, a világ átalakításában. Saját szenvedésünkkel veszünk részt ebben, osztozva Krisztus keresztyében. Erzsébet a következőket írja egy pap barátjának:

„Tudom, hogy imádkozol értem minden nap a Szentmisében. Tegyé engem a kehelybe, hogy lelkem megfürödhessen Krisztus Vérében, amire szomjazom, és kívánom, hogy teljesen tiszta és átlátszó legyek annak érdekében, hogy a Szentháromság tükröződjék bennem, mint egy kristályban. A Három Személy öröme leli abban, hogy szépségét szemlélheti egy lélekben, mely így levonza őket, hogy teljesebben betöltsen és eláraszsa ajándékaival, és így megvalósítsa a szeretet és az egyesülés nagy misztériumát”.

Szentháromságról nevezett Erzsébet nem állított akadályt lelki tisztulásának folyamatába, hanem hagyta, lenyesni a haszontalan ágakat, s így felszabadította lelkét, hogy válaszolhasson Isten akaratára. Tudta, neki semmivé kell lennie, hogy Krisztus éljen benne. És ahogy a szentek, ő is olyan hősiességel rendelkezett, hogy a keresztségben megkapott isteni élet létének alapja lett.

„Tehát újuljunk meg legbelsőbb lelkiünkben, levette a régi embert cselekedeteivel együtt, és felöltve az újat...a Teremtő képmására (Kol 3,9-10). Ezt egyszerűen és gyengéden tegyünk, visszahúzza magunkat mindabból, ami nem Isten. Így a lélek már nem fél, és nem kíván semmit. Akarata egészen elveszett Isten akaratában, és mivel ez alkotja az isteni egyesülést, elmondhatja: Élek én, de már nem én, hanem Krisztus él énbennem (Gal 2,20).”

Szentháromságról nevezett Lajos kármelita atya így foglalja össze Erzsébet teológiáját, Germaine anyának írott levelében:

Erzsébet nővér tudta, hogyan maradjon belső békében és tudott így várni, az üresség, és a fagyos szelekkel érkező hideg éjszakák ellenére. Teljesen ébren várt a hitben, egészen az imáadásban, egészen Isten teremtő működésére hagyatkozva. Alá tudta vetni magát az isteni égetésnek, annak a finom munkálkodásának, akit a liturgia „égő tűznek” és „lelki kenetnek” hív. Egyszerűen el tudta veszíteni és temetni magát, mint Isten Dicsőségének Dicsérete, miközben várta az indulást, hogy örökké a „Fénnyel, Élettel és Szeretettel” legyen. A Dicsőség Dicsérete olyan lélek, aki mindig Istenre néz hitben és egyszerűségben. Visszatükrözi mindazt, ami Ő; mint egy feneketlen mélység, melybe Ő beárad és túlárad; mint egy kristály, melyen keresztül Ő sugárzik át, és meglátatja az Ő tökéletességét és saját ragyogását. Az a lélek, aki így megengedi beteljesülni az Isteni Létnak azt a vágyát, hogy közölhesse mindenkivel azt, ami Ő és amije van, az tényleg a Dicsőség Dicsérete.

Erzsébet imája

„Van Valaki, aki maga a Szeretet, és aki arra vágyik, hogy Vele éljünk. Óh, milyen gyönyörűsége ez! Itt van Ő, aki engem megtart társaságában, segít szenvedni, és képessé tesz a szenvedés fölé emelkedni, hogy így Benne pihenjek. Tégy, ahogy én teszek, és meglátod, hogy minden át fog alakulni”

Boldog Erzsébet egyetlen vágya volt egyesülni Isteni Mesterével, ez vezette őt a Kármelbe.

14 éves korában írja: *„Annyira szerettem az imádságot, és annyira szerettem Istent, hogy már az elsőáldozásom előtt sem értettem, hogyan adhatja valaki a szívét egyáltalán másvalakinek. Azóta elhatároztam, hogy nem szeretek mást, csak Őt, és hogy egyedül érte fogok élni.”*

Lelkét annyira mélyen érintette a kegyelem, hogy Isten jelenléte lett számára minden reményének mozgatója, melyben szeretete egyesült az Ő Isteni Szeretetével. Isten szeretete kiemelte Erzsébetet önmagából, megadta neki, hogy az örökkévalóság szempontjából lássa a földi életet, mely így kitágult számára a Végtelen felé. Mint kármelita nővér mondta: *„Megtaláltam a hivatásom..., hisz mivel én örökké a Dicsőség Dicsérete leszek, ezért már itt a földön is a Laudem Glor¹⁸ akarok lenni.”*

Az imádság természetes része volt Erzsébet életének. Egész élete a Szentháromságban volt elrejtve. Nagyon szerette a vasárnapot, mint a Szentháromságnak szentelt napot.

Húgának, Margitnak írja: *„Ez az ünnep különlegesen az enyém, számomra semelyik sem olyan, mint ez. A Kármelben ez a csend és az imádás ünnepe. Eddig még sosem értettem meg, hogy a nevem egy egész hivatást kifejez. Meghívlak, hogy találkozzunk ebben a nagyszerű misztériumban, hogy így ez legyen számunkra a középpontunk, az otthonunk”.*

„Szüntelen kell imádkozni, és nem szabad belefáradni” (Lk 18,1). Erzsébet szavaival: *„Imádkozom érted, és a lelkemben tartalak, egészen közel Istenhez, ebben a belső szentélyben, ahol Őt a nappal és az éjjel minden órájában megtalálom. Sohasem vagyok egyedül, Krisztusom mindig itt van, Ő imádkozik bennem, és én Vele imádkozom”.*

Erzsébet tudatára ébredt annak, hogy az imát nem lehet lezorítani bizonyos időszakokra, hisz ez egy olyan állapot, mely egész nap hat ránk. Az imában az Úr jelenlétére való fogékonyságunk egységbe forraszt a legmélyebb énünkkel is. Szüntelenül imádkozni azt jelenti, hogy figyelmünket Isten jelenlétére irányítjuk. Ez az ébredés akkor kezdődött Erzsébetnél, amikor a Szentháromság „foglyul ejtette” őt.

Erzsébet élete a Szentháromságban az egyszerűség és a bizalom életévé vált. *„A Szentháromság! Ez a mi lakóhelyünk, otthonunk, az Atya Háza, ahonnan soha sem kell elmenniünk”.* Isten azt akarja, hogy megismerjük Őt, és hogy válaszoljunk meghívására. Ennek ellenére sokan azt mondják: „Nincs időm imádkozni! A munkám az imádságom is!” Jézus figyelme nem önmagán volt, hanem az Atyán: *„Nem tudtátok, hogy nekem az én Atyám dolgaiban kell lennem?” (Lk 2,49).* A munkánknak valóban imánknak kell lennie, de ez könnyen az „én” munkám lehet, így az önzőség megakadályozza Isten tevékenységét. A munka akkor lesz imává, ha megvan bennünk az a tudat, hogy mindezt Isten jelenlétében tesszük. Az állandó ima a szeretet találkozója a teremtmény és a Teremtő között, egy elhatározás, hogy mindig az Atya legyen az első az életünkben, mint Jézusnak, és így megértsük az Ő akaratát. Szeretetünk így olyan lendületet kap, mely előrevisz bennünket a Szentháromsággal való mély közösségben.

Isten jelenléte annyira megérintette Erzsébetet, hogy képes volt Őt megtalálni minden dologban, így minden pillanatban Isten jelenlétének szentségévé vált. Számára az Isten akaratára való ráhangolódás nem maradt csupán elvi dolog, ahogy sokszor számunkra az. Néha túl gyengék a szándékaink ahhoz, hogy létrejöjjön bennünk egy őszinte nyitottság a Szentlélek sugallataira. Félelmeink, irigységünk, neheztelésünk, féltékenységünk és mindezek a sötét lelki és pszichológiai árnyékok elsötétítik szabadságunkat, felhőt vonnak szemünk és szívünk tisztasága elé. Azonban Isten jelenlétébe helyezve magunkat, Benne mindenünk a helyére kerül. *„Ez a kármelita élet: Őbenne élni. Így minden áldozatunk istenivé válik. Ami a*

¹⁸ Erzsébet helytelen latinsággal használja ezt a kifejezést, helyesen: Laus Glor¹⁸

lélekkel történik, azt ő Abban látja, akit szeret, és minden Hozzá vezeti őt. Ez egy folytonos „szív a szívben” való együttlét.”

A mi Isteni Modellünk – Krisztus - munkájából kilépve gyakran elment egy hegyre imádkozni. Ő úgy akarja, hogy az Atya elé helyezzük magunkat, még napi elfoglaltságaink közepette is. *„A szeretet legyen a klauzúrad. Hordozd Őt magaddal mindenhova, közel magadhoz, így még egy tömeg közepén is megtalálhatod a magányt.”*

Folyamatosan ápolnunk kell ezt az Isten utáni vágyunkat, különben gyengül, ha elveszünk a napi munkában. Istenben a szándékaink megtisztulnak, kifinomulttá és szentté lesznek, s így visszatérhetünk középpontunkba, tudván, hogy mindent Isten dicsőségére teszünk.

„Boldog az a lélek, aki eléggé éber és összeszedett ahhoz, hogy meghallja Isten Igéjének ezen szavait! Boldogok a szemek, melyek az élő és mély hit fényében jelen lehetnek, amikor a Mester betér az Ő benső szentélyébe! De mit jelent ez a bejövétel? Szüntelen teremtést, szüntelen megvilágosítást. Krisztus isteni kincseivel érzékel, de ezen isteni utazások misztériuma olyan, hogy Ő folytonosan jön, mindig úgy, mintha első alkalommal jönne, mintha még sosem jött volna; hiszen az Ő érkezése független az időtől, örök jelenben történik; és örök vágy újítja meg örökké ezen érkezés örömeit. Az öröm, melyet magával hoz, végtelen; hisz az Ő maga. Úgy tűnik, hogy a lélek befogadóképessége kitágul az Ő eljövetele által, így a lélek kiléphet önmagából, túlléphet határain, és beléphet az Ő mérhetetlenségébe. Így létrejöhet ez a csodálatos dolog: Isten, aki létünk mélyén van, Istent fogadja, aki eljön hozzánk, és Isten szemléli Istent! Istent, akiben a boldogság van!”

Isten, aki mindig jelen van lelkünkben, irgalmában és szeretetében folytonosan megújít minket, előrevisz a kegyelemben, hogy az Ő jelenlétének örök jelenében élhessünk, s így *„megtalálhassuk Őt úgy alvás közben, mint imádságban, hisz Ő mindenek felett, mindenhol és örökké mindenben benne van,”*.

*(Jean Lafrance: Elizabeth of the Trinity; The charism of her prayer c. műve alapján
összeállította és fordította: fr. Renátó)*

SZERETSZ ENGEM, NEM TUDSZ ELSZAKADNI TŐLEM” Az isteni irgalom Szentháromságról nevezett Boldog Erzsébetnél

Isten irgalmának és az emberi nyomorúság kapcsolatának Boldog Erzsébet által megélt teológiáját dolgozza fel a francia Kármel újság 2004. márciusi számában a Toulouse-i Isten anyjáról, Máriáról nevezett Thierry–Joseph testvér. Ennek a cikknek gondolatmenetét felhasználva megismerjük Erzsébet nővér mély lelki tapasztalatát, mellyel Isten irgalmas szeretetéről tesz tanúságot.

Erzsébet nővér tapasztalata mélyen feltárja az ember megtérésének útját, melyen keresztül eljut az alázatra és az Isten szeretetét befogadó önátadásra.

A kiindulópont Erzsébet halála előtt egy barátnőjéhez írt levelének idézete: „Örömmel mondanám: Szeresd nyomorúságodat, mert biztos, hogy Isten ezen keresztül gyakorolja irgalmát (L 324)¹⁹. Az ember saját nyomorúságának beismerésére képtelen a szeretet és

¹⁹ Használt jelek (Elisabeth de la Trinité, Oeuvres complètes, Editions du Cerf, Páris, 1991).

P = Poesie (költemények); DR = Dernière Retraite (Utolsó lelkigyakorlat); J = Journal (Napló); L = Lettres (Levelek); CF = Ciel dans la Foi (Menny a Hitben); NI = Notes Intimes (Személyes feljegyzések);

irgalom megtapasztalása nélkül. Ezt akadályozza az a torz istenkép, melyet Kis Szent Teréz és Erzsébet korának szellemisége sugallt. Az isteni irgalom szemléléséhez már segítséget kap nem sokkal korábban született kármelita nővérétől, Lisieux-i Szent Teréztől. Hiszen Erzsébet ahhoz az első generációhoz tartozik, amelynek tagjai az „Egy lélek története” iskoláján nevelődtek. Ez a Kis Teréznek oly kedves téma segít Erzsébetnek integrálni a „huszonnégy éves korában szentség hírében elhunyt kis kármelita” gondolatát, hogy kifejezze saját tapasztalatát, és személyes megvilágítást adjon ennek a mélyen kármelita témának.

Kármelbe lépése előtt Erzsébet részt vett a plébánia templomban, a redemptoristák által tartott misszió, melyen egy atya Isten szigorú ítéletéről mondott prédikációt. Ezenkívül átment két aggályos korszakon: 13 éves korában és noviciátusa alatt. Isten irgalmáról szerzett mély lelki tapasztalata által azonban a bizalom nyer csatát a szívében: „Ezentúl Jézus, a bizalmam legyőzi szívemben a félelmet; (...) szeretsz engem, nem tudsz elszakadni tőlem” (J 52).

Ennek a bizalomnak a megszületéséhez tehát meg kellett győződnie Isten szeretetéről. 1904 júniusában Erzsébet egy költeményt fogalmaz meg perjelnöje számára (P 89), melyben átadja az irgalomról - Szent Pál szavai által - szerzett tapasztalatának lényegét. 1903 januárjában tett fogadalma óta az Apostol leveleit olvasva és átélve megtalálja Krisztus szeretete misztériumának kifejezését: „Propter nimiam charitatem”²⁰ „Szent Pál, írásában szüntelenül ismétli: ez a legnagyobb szeretet, a szeretet túlzása” (P 89).

Hogy megértsük Erzsébetet, be kell lépünk a hitnek e bizonyosságába: a húsvéti titok az isteni irgalomnak, Isten ingyenes ajándékának abszolút és határozott feltárulása. Ennek a szeretetnek a túlzása az „Ő túláradó szeretete”, mely megakadályozza az embert abban, hogy arra gondoljon, önmaga ki tudja érdemelni az üdvösséget. Az ember szeretete válasz Isten megelőző szeretetére.

1906 júniusában Erzsébet ennek a túláradó szeretetnek fényében olvassa vissza életét. „Óh, látod - írja édesanyjának -, van egy szó Szent Pálnál, ami életemnek mintegy összefoglalása, és amit le tudnék írni minden egyes pillanatáról: *propter nimiam charitatem*. Igen, mindegyik a kegyelem pillanata, amiért engem túláradóan szeretett” (L 280).

Isten túláradó szeretetének felismerése tehát a hiteles istenkép megismerése, annak megtapasztalása, hogy az ember bár kicsi, nyomorult és bűnös, Isten ennek ellenére változatlanul, sőt az ember által elképzelt módnál mindig jobban szereti őt. Ez a tapasztalat összecseng Lisieux-i Szent Teréz azon meggyőződésével, melyet önéletrajza elején vall meg: „Megértettem még azt is, hogy Urunk szeretete éppen úgy nyilatkozik meg a legegyszerűbb lélekben, mint a legfelségesebben, ha az semmiben sem áll ellen kegyelmének. A szeretet sajátossága az, hogy leereszkedik...”²¹

Ezt a meggyőződést azonban - vagyis nyomorúságunk elfogadását - Isten szeretetének elfogadásával mindig csak a hitben lehet megélni. E hitből fakad Erzsébet válasza Isten megelőző szeretetére. 1906 augusztusában egy a perjelnöjéhez írt hosszú levelében, vagyis utolsó lelkigyakorlatában így összegzi gondolatát: „Mózesről mondják, hogy megingathatatlan volt hitében, mintha már a Láthatatlant látta volna. Úgy érzem, szükséges, hogy ilyen legyen a dicsőség dicsérete, amely minden körülmények közt zengeni akarja hálaadó himnuszát: rendíthetetlen hittel, mintha látta volna a Láthatatlant, rendíthetetlen hittel a kiáradó szeretetben. Megismertük a szeretetet, amelyet Isten oltott belénk, és hittünk benne” (DR 10). „Rendíthetetlen a túláradó szeretetbe vetett hitében” a testi és lelki szenvedések ellenére, mert megismerte Isten szeretetét és hitt benne. Erzsébet gyakran visszatér a Szeretett Tanítvány szavaira: „Mi, akik hittünk, megismertük a szeretetet, amellyel Isten szeret

LA = Laisse-toi aimer (Hagyd magad szeretni)

²⁰ Ef 2, 4 : A verssor magyarul így hangzik: „De Isten, aki gazdag az irgalmasságban, igen nagy szeretetéből, mellyel szeretett minket...”

²¹ Lisieux-i Szent Teréz Önéletrajza. Ecclesia, Budapest, 1995. , 23. old.

bennünket. Szeretet az Isten, aki szeretetben marad Istenben marad és Isten öbenne” (1 Jn 4,16).

Ez a hit táplálja ezután Erzsébet bizalmát: „Ha minden pillanatban el is esem, a bízó hitben felemeltetem magam Vele és tudom, hogy ő megbocsát (...), megszabadít minden nyomorúságomtól, mindattól, ami útjában áll Isten működésének” (DR 31). Levezésében ennek az abszolút bizalomnak apostolává válik. Kevésbé fontos, amiket a lélek érez, mert az emberi nyomorúság érzései változnak. Egyedül az üdvösségünket akaró Isten szeretetébe vetett hitre kell támaszkodni. Ő a Megváltozhatatlan, a Hűség, Aki nem változik, és egyedül képes minket megmenteni. „Ő mindig ott van (ebben a magányban, ahol őt szíved mélyén megtalálsz), még ha nem is érzed; Ő vár rád, és egy csodálatos barátságot akar veled kötni, (...) a Völegény és menyasszony bensőséges kapcsolatát; Ő az, aki evvel az állandó kapcsolattal meg akar szabadítani bénaságotól, hibáidtól, mindentől, amitől reszketsz. (...) Semmi se tűnjön előtted akadálnak, hogy hozzá menjél” (L 249).

Miután Erzsébet bizalmát teljesen Isten irgalmába vetette, egyre mélyebben megismeri saját nyomorúságát, azaz alázatossá válik. Az az ember tehát, aki a hitben egyre jobban elfogadja Isten szeretetét, miközben mer nyomorult lenni, elindul a tisztulás útján. Egyre inkább felismeri valódi nyomorúságát és bűnének lényegét. „Igen (...) nagyon gyengék vagyunk, azt is mondanám, hogy csak nyomorúság vagyunk, de Ő ezt jól tudja, Ő annyira szeret, hogy megbocsát nekünk, felel, aztán magához visz bennünket tisztaságában, végtelen szentségében, s így fog minket megtisztítani állandó kapcsolatával, az isteni érintések által. Olyan tisztának akar bennünket, de Ő maga lesz a mi tisztaságunk. Hagyni kell magunkat átalakítani az Ő képére” (L 172). „A nyomorult Erzsébet néhány ostobaságot követett el Mesterével szemben, de mint kedves Atya megbocsátott neki, isteni tekintete megtisztította őt. (...) Hozzá menekülök, akit Szent János Hűségnek, Igazságnak nevezett; és könyörgök hozzá, hogy legyen Ő maga az én hűségem!” (L 256)

A fenti kijelentéseken keresztül láthatjuk, hogy Erzsébet számára a tisztulás nem annyira a saját bűnöktől, hibáktól való elszakadást jelenti, hanem az Istennel való kapcsolat erősödését az egyre teljesebb önátadásban, Isten életébe való beleoltódást, a hitben és a bizalomban megélt passzivitást, melynek révén Isten kerül életének középpontjába. A nyomorúságát megismert és Isten megbocsátását megtapasztalt lélek ugyanis egyre hálásabb lesz, és Szabadítójára figyel, önmagából kilépve a szeretet által az Ő személyében talál egyre teljesebb örömet. „Talán látni fogjuk hibáinkat, hűtlenségeinket, hagyjuk el őket a Szeretetben: ez egy tűz, ami elemészt, tegyük így ezeket tisztítótüzünké szeretetében” (L 172). „Ne azért nézzük ezt a nyomorúságot, hogy megtisztuljunk, hanem Őt nézzük, Aki teljesen tiszta és szent” (L 249).

Nem állítja szembe az igazságosságot az irgalommal; megértette, hogy az igazságosság, mint Isten minden műve, az irgalomban teljesedik be, vagyis az együttérzésnek és hűségnek ebben a szeretetében. Talán Keresztes Szent János gondolata jelzi ezt: ennek az életnek a végén a szeretetünk alapján leszünk megítélve. Erzsébet használja a mérleg képét, de nem az isteni igazságosságra, hanem az irgalomra. A fiatal kármelita nem kételkedik abban, hogy Isten igazságos Bíró, aki az utolsó napon mindenkivel a cselekedetei szerint jár el, ahogy ezt az Evangéliumban megmondta. De az igazságos Bíró lelkünk Mennyrországában lakik, és Ő szeretett minket előbb. Mától kezdve tehát ezzel az igazságos Bíróval kell élnünk, hagyva magunkat megtisztítani minden pillanatban szeretetének tüze által.

Súlyos betegségében Szentháromságról nevezett Erzsébet nővér egyre inkább megérti, átéli a keresztre feszített Jézus szenvedésének misztériumát, melyben maga Isten éli át az emberi nyomorúság, a bűn következményét. „Mielőtt meghalok, arról álmodom, hogy átalakulok a megfeszített Jézusba, és ez ad nekem annyi erőt a szenvedésben (...) Az Atya rendelte el, hogy alakuljak megfeszített Fiává” (L 324).

A kereszt csúcán „elmerül Vele a végtelen fájdalomban” (L 320). A keresztre feszített Jézussal egyesülve megéri, hogy a szeretetében való bizalom hiánya okozza neki a legnagyobb fájdalmat. Ő, aki szeretetben megélte hitét, megéri a lelkek drámáját, akik nem hagyják, hogy az isteni irgalom megtisztítsa őket: a kevély lélek visszautasítja saját nyomorúságának és tehetetlenségének beismerését, ezzel magába fordul, és megmarad ebben a nyomorúságban. A kevélység és a csüggedtség között, amit egyedül az igazságosság magyarázna meg, az irgalom, a bizalom és az alázat útját nyitja meg. „Mihelyt kilátásod csüggedésbe sodor, ami téged önmagadba roskaszt, ez az önszeretet! A gyöngeség óráiban menekülj a Mesterrel való imádságba” (L 324).

Erzsébet nővér 1906 októberének végén, vagyis halála előtt néhány nappal egy írást adott át a priornőnek. Ebben kifejezi lelkének magatartását, melynek középpontjában Isten cselekvő szeretete áll. „Engedd magad jobban szeretni, mint ezek. Ez a te hivatásod, ehhez hűséges lévén fogsz nekem örömet adni, mert fel fogod nagyítani szeretetem hatalmát. Ez a szeretet azt is ki tudja javítani majd, amit te elrontasz: Engedd magad szeretni jobban, mint ezek” (LA 2).

Szentháromságról nevezett Boldog Erzsébet nővér – úgy, mint néhány évvel idősebb nővére, Lisieux-i Szent Teréz - tanúságot tesz Isten irgalmáról. Lelki tapasztalatát Istennek teljesen átadott életével teszi hitelessé. Ezzel a keresztény bűnbánat és megtérés dinamizmusáról ad nagyon mély tanítást. Az ember, bűne felismerésével, teljesen Istené lehet, ha azt nem rejtegeti, hanem a tőle való megszabadulás szilárd elhatározása után teljesen Istenre bízta magát. Ahogy Lisieux-i Szent Teréz önéletrajza végén megvallotta Isten irgalmába vetett mély hitét – miszerint, ha az összes lehető bűnököt elkövette volna, akkor is ugyanez lenne a bizalma, mert úgy érezné, hogy vétkeinek sokasága csak olyan lenne, mint a tüzes serpenyőbe hulló vízcsepp -, úgy Szentháromságról nevezett Erzsébet is bízik abban, hogy nyomorúsága ellenére Isten túlaradó szeretete győz végérvényesen az életében

fr. Imre

„AKINEK SZÉP LELKÉBEN AZ ÉNEK, AZ HALLJA A MÁSOK ÉNEKÉT IS SZÉPNEK.”²²

Nagyon közel áll hozzám Erzsébet nővér személyisége, hiszen életének nagy részét kint a világban élte. Már a világban is élte a kármelita lelkiséget. Kitűnt nem mindennapi zenei tehetségével. Zongorázott koncerteken. Az életpályája is kicsit hasonlít az enyémhez. Ő is zenei érdeklődésű volt, nyilván fényes zenei pályát futhatott volna be. Magam is zenei pályán indultam el, de az Úr őt is és engem is magának akart megtartani. Egy örökké tartó együtt éneklésre hívott meg, arra hogy lelkünkben legyen szép az ének, és így fogjuk a mások énekét is szépnek hallani.

Lelke a legkisebb szépség, és minden harmónia iránt fogékony volt. Részt vett a plébánia életében: énekkar, hittancsoport, de mindezt Isten jelenlétében tette. Szemlélődő volt a világban, és a kolostor falai között is.

Mi a szemlélődés? Jézusra szegezett tekintet, csendes szeretet. *„Gondoljátok meg leányaim, hogy a ti Jegyesetek soha, még egy pillanatra sem veszi le a szemét rólatok. Ő amint az Ara mondja (az Énekek énekében), nem vár tőlünk mást, mint azt, hogy szemléljük Őt.”(TU)²³*

²² Babits Mihály, *A második ének*

²³ *Tökéletesség útja*, XXVI. fejezet

Nekünk karmelitáknak azt a hivatást adta Isten, hogy megmutassuk a világnak, hogy lehetséges az Isten jelenlétében élni, minden életállapotban, és élethelyzetben. Erzsébet nővérünk azt tanítja nekünk, hogy még a világi élet közepette is meghallhatjuk Őt a szív csendjében, ha ez a szív csak az Ővé akar lenni. *„A jó Istent, hol a mosókonyhában, hol a kórusban találjuk meg, de egész biztosan rátalálunk mindenütt.”* Azért tudja meggyőzni a Kármel klauzúrájában élő Erzsébet nővér a nagy részben világi levelezőtársait, barátait, mert ő már a világi életében is lelkileg karmelita volt (sokszor magam is világban élő karmelita nővéremnek hívom). Így ír erről Erzsébet, nővérének Margitnak: *„Ne aggódjál, ha kötelességeid szórakoztatnak, majd én mindent jóváteszek. De ha lehet, térj be minden órában legalább egyszer a belsődbe, és teremts ott rendet, mert hiszen az isteni Vendég áldott világa az!”*²⁴

Erről tanúskodik egy kis történet is, ami szerint Erzsébet a Dijon-i színház előtt elhaladva kijelenti, hogy színésznő szeretne lenni, hogy legyen ezen a helyen legalább egy lélek, aki szereti Istent. A világ forgatagában, még mulatságokon is visszavonulhatunk cellánkba, ami a lelkünk. Nővérének Margitnak ezt írja, amikor megtudja, hogy meghívták egy estélyre: *„Én örülök, ha elmész erre a mulatságra, mert legalább lesz ott valaki, aki szereti a Jóistent, és társalog vele: Aztán szép légy ám!”*²⁵

A karmelita nem tehet mást, mint szeret, és imádkozik. A mennyországban él, bár még a földön tartózkodik, hogy a szeretetet gyakorolhassa. Erzsébet nővér szerzetesi életének első szakaszában (noviciátus) felfedezi, hogy az oázis csak a sivatagban található. Nővérünk boldog a kemény megpróbáltatások időszakában is (élete végéig sokat szenvedett). Miért? Mert tudott szeretni. *„A Kármelben sok áldozatot kell hoznunk, de ezek olyan édesek, ha szívünket teljesen hatalmába kerítette a szeretet.”*²⁶ Az erőfeszítés növeli a szeretetet. Ha Istent szeretjük, akkor vágyunk arra, hogy közösségben legyünk Vele. Nekünk karmelitáknak az imádság kell, hogy legyen a legfőbb, mondhatom egyedüli foglalkozásunk! Mert egy karmelita élete (bármely életformában) Istennel való közösség reggeltől estig, és estétől reggelig.

Itt most álljunk meg az olvasással, és szemléljük Erzsébet nővérünkkel együtt Édesanyánkat, Máriát, Kármel Ékességét és Királynőjét, aki Isten Igéjével a szíve alatt rokona, Erzsébet segítségére indul. Mária az Anya és alázatos szolgálóleány, akinek tevékenysége abból a kimeríthetetlen forrásból származik, amellyel állandó közösségben van, és elmerül Benne az Igével a szíve alatt. Erzsébetet lenyűgözi a Szent Szűz egyszerűsége és belső békéje. Ő divinizálni tudja a leghétköznapibb dolgokat is. Mária, mint bárki más, élte a földön a családról való gondoskodással, és munkával teli életét. Egyszóval Mária a földön élt. Máriát sem a munka, sem a fáradtság nem akadályozza meg abban, hogy Isten felé törekedjék, és Benne elmerüljön. A munka nem vonta el Máriát sem az odafigyeléstől, sem az Ige befogadásától, sőt a munkában az Ige új lehetőséget talált arra, hogy megtestesüljön Mária életének kézzelfogható valóságában. Az Ő élete csendes, egyszerű élet, amely az örök Szót imádja.

Befejezésül visszatérek a cikk címéhez. Erzsébet nővér gondolatával világossá válik, hogy miért ezt a Babits idézetet választottam címnek. *„Egész lényem belső egysége nélkül olyan vagyok, mint egy „lant”, amely nem rezonál összhangban azzal, amit Krisztus játszani akar rajta; disszonanciákat hozok létre. Ha viszont belső egységben élek Isten felé irányulva, és neki rendelve, lantom húrjai jól fel lesznek hangolva és emberi életem muzsikája harmonikusan isteni lesz.”*²⁷

²⁴ Szentháromságról nev. Boldog Erzsébet életrajza 135. oldal, Győr, Kármelita Rendház

²⁵ Lelkünk mennyországában, 88. oldal, (nyolcadik nap)

²⁶ Szentháromságról nev. Boldog Erzsébet sarutlan karmelita nővér életrajza, Győr, Kármelita Rendház

²⁷ Conraad de Meester, Lelkünk mennyországában, 31. oldal

ELMÉLKEDÉS

KIK LENNÉNK A SEBEINK NÉLKÜL?

Mondhatnak bármit, nehezebb magunkban hinni, mint Istenben.
Hogyan állíthatjuk, hogy hiszünk Istenben,
ha nem hiszünk magunkban – legalább egy kicsit?!
Ez az igazi küzdelem:
alázatosan, bátran elfogadni és szeretni magunkat.
Olyan gyakran nem bírjuk magunkat elviselni.
Mi több: gyűlöljük magunkat.

*

Ha testvérek lennénk... Ha testvérek lennénk...
Ha testvérek lennénk...
Tiszteletben tudnánk tartani mások önmaguk szeretetéért vívott harcait.
Kudarcaikat látva nem lennénk kemények,
és nem lennének hátsó gondolataink.
Mert ezek a kudarcok érinthetetlen és fájdalmas misztériumok.
Jobban tisztelnénk a köztünk levő távolságot és különbséget,
mint a találkozás lehetőségének szükségszerű útjait.
A reménytelenségről... A kétségbeesésről...
... amit olyan sokszor gyávaságnak tekintünk...
Mit tudunk róla igazán?
Csak azok szólalhatnak meg, akik átélték.
És akik hallgatnak? Mert szomjúságuk olthatatlan,
és kiáltásuk visszhang nélkül marad...
Ez a szűkös élet képtelen befogadni,
még kevésbé betölteni
a Végtelenre nyíló vágyainkat.

*

Lehet-e szeretni az életet?
Szeretni egyszerűen – anélkül, hogy megsebződnénk?
Talán szükségünk van a sebekre,
hogy e nélkülözhetetlen repedéseken át betörhessen a Teljes Élet.
Igen, tudom, hinni kell benne!
De függetlenül attól, hogy hiszünk-e a „másik életben”,
ki lennék, kik lennénk, itt, most a sebeink nélkül?
Ezeknek köszönhetően nem halunk bele a magányba
és az unalomba az atomkor kristálypalotájában.
Ezeken és csak ezeken keresztül merünk közeledni azokhoz, akik szenvednek,
annak kockázata nélkül, hogy szemünkre vethetnék:
Nem tudjátok, mit jelent ez!
Sebeink izzó parazsa nem engedi, hogy kihűljön szeretetünk,
és, hogy mások fagyhalálra legyenek ítélve.
Sebeik miatt az áldozatok mindig emberibbek lesznek, mint a hóhéraik,
mert ezeken keresztül szüntelenül kapjuk a megbocsátás képességét.

*

A kétségbeesésemnél biztosabban hallom,
amint utolsó titkaikat suttogják:
azok a szerencsétlenek, akik soha nem szenvedtek.
Saját sebhelyeim alapján teljes bizonyossággal állítom:
Soha senki nem befejezett ember.
Mert a célnál vannak az igazi kezdetek.
Paul Baudiquey

Igen. A sebeink... Milyen jó lenne tőlük megszabadulni! Mert fájnak. Nem kellemes hordozni őket: figyelmeztetnek emberségünkre – gyöngék és elesettek vagyunk. Nem szeretünk összetörtek lenni, pedig éppen a sebeink által válunk hasonlónak Krisztushoz, aki gyöngeségeinket magára vette és betegségeinket hordozta. – Miért menekülünk előlük? – Az elfogadás küzdelmében válunk igazán élővé: megismerjük önmagunkat, és megtapasztaljuk Isten compassio-ját meg a miénket. Ő együtt szenved velünk, és mi együtt szenvedünk testvéreinkkel. – Ha én magam is betegágyon fekszem, többé már nem üres frázisként hangzik a számból: „Isten kezében vagyunk”, mert én is ott vagyok. Kiszolgáltattottan. Egészen kiszolgáltatom magamat Isten szeretetének: tegyen velem, amit akar. Egy lenni a betegek közül, és egynek lenni velük igazi sorsközösségben. Ekkor értem meg, mit jelent: egy asztalhoz ülni a bűnösökkel. Nem kívülről szemlélni a szenvedőket, hanem compassio-val, amikor saját csontomba és húsumba vág a „nehéz”. Nem menekülhetek sehova, csak Krisztushoz, az Emberhez, akiben az Isten mint ember mutatja meg, mi az élet, és ki az Élet. Az Isten nem kívülről tanítja az embert, hanem testté lett, hogy sebeket kaphasson, ami fáj, és így lakjon közöttünk.

Testi-lelki sebeinket, amikor megkapjuk, először mint valami idegenséget éljük meg. Aztán a gyógyulás folyamatában, amikor a mennyei Orvos adja a gyógyírt, egészen a sajátunkká válnak. Enyéme a sebeim, részemmé váltak, és már nem akarok mindenáron megszabadulni tőlük. Megértem, hogy bennük élek igazán. – A szeretet nincs fájdalom nélkül, és a szeretet fájdalma nélkül nem lehet élni. Az Isten is fájdalmasan szeret bennünket: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda...” (Jn 3, 16) Megmutatta, hogyan kell szeretni. – A feltámadt Úr testén ott vannak a sebek. Önmagán mutatta meg, hogy a szeretet fájdalomsebei miként alakulnak át a dicsőség sebeivé.

Ne féljünk hát a sebeinktől! – Gyötrődöl, kínokat élsz át bennük? – Mindegyik egy kő a Golgotára vezető úton. A mi Urunk mindegyik kőre rálépett a Via Dolorosán, nem akart kihagyni egyet sem, pedig közben sebeket kapott: megvető tekintetek keresztútjében ment, és a szeretetlenség ostorcsapásai megsebeztek. De Ő csak ment, mint a szelíd bárány, akit leölésre visznek, és mint a juh, amely elnémul nyírója előtt.

A Via Dolorosán senkinek sem fognak hozsannát kiáltani. A kereszt útja nem diadalmenet, nem is csendes vonulás: a mi Urunk is lármás zsidó utcán ment, ahol a tömeg lökdösődött, és intézte napi adok-veszek dolgait. Csak néhány résztvevő tekintettel találkozott. – A keresztig a keresztút vezet megannyi állomással, és mindegyik része az életünknek.

Az Úr nyomában akarok járni, közvetlenül a lába nyomába lépni. Most a hátát látom, hogy fölérve a hegyre, megláthassam arcát. – A krisztusi szenvedésben van valami békés nyugalom: a Lélek harmóniája a gyötrelem káoszában; a magára hagyatottságban pedig el van rejtve az örömteli találkozás.

Elfogadni, hogy egészen egyedül vagyok, Isten érezhető jelenlétének hiányát: Tégy velem bármit, akkor is szeretlek! – Ez a makacs „akkor is”, ami a gyermek sajátja, kell, hogy elevenen éljen bennem. A remény ellenére is remélek! (vö. Róm 4, 18)

*Nem látlak, pedig itt vagy,
jobban itt vagy, mint amikor látlak.
Rejtőzz csak el, akkor is megtalállak,
mert kereslek, és semmi sem állíthat meg:
Feléd megyek, és Te velem jössz Hozzád.
Együtt jössz velem, és én látlak magamban,
mert képessé tettél a szenvedésben
a látni képes tekintetre:
„a Lélek mindent átlát, még Isten mélységeit is.” (1 Kor 2, 11)*

Krisztus sebeiről nevezett Johanna-Andrea nővér, OCD

IMAÉV

AZ IMÁDSÁG LITURGIÁJA (1)

Az imádság, mint a keresztény lelkiesség forrása

Isten szólítja elsőként az embert. Az élő és igaz Isten szakadatlanul hív mindenkit a vele való titokzatos találkozásra az imában, akár elfelejti az ember Teremtőjét, akár elrejtőzik előle, akár bálványai után fut, vagy azzal vádolja Istent, hogy elhagyta őt. Az imában a hűséges Isten szeretetének ez a „közbeavatkozása” mindig elsődleges, az ember lépése mindig válasz. Ez általában minden *liturgikus cselekmény* során így van. Amilyen mértékben Isten fokozatosan kinyilatkoztatja önmagát, és az ember előtt feltárja, hogy ki is az ember, úgy mutatkozik meg az imádság, mint kölcsönös felhívás, mely szavakon és cselekedeteken keresztül kötelezi el a szívet.

A sémi (bibliai nyelvcsalád) kifejezés szerint a *szív*: „lakás”, ahol vagyok, ahol élek, „ahonnan elindulok”. Ez a keresztény ember központja, amely az értelem előtt és mások számára megfoghatatlan. Csak Isten Lelke mérheti fel annak mélységét és ismerheti meg azt. A döntés helye! Az igazság helye, ahol az életet vagy a halált választjuk. A *találkozás* helye, mert Isten képmásaként kapcsolatban élünk. Ennek a találkozásnak egyik központi eseménye az imádság.

A megélt kereszténység, mint Jézus küldetésének a megvalósítása

A lelkiesség az embernek Istennel való személyes kapcsolatát jelöli, mindazokkal a magatartási és kifejezési formákkal együtt, amelyeket ez a viszony magában foglal. Ezt a valóságot gyakran a „vallásosság” fogalmával nevezik meg.

Szent Pál „szenteknek” nevezi azokat a személyeket, akik arra törekednek, hogy megéljék az Istentől ajándékként nyert kiválasztást, Isten akaratát kutatva, alázattal, türelemmel és imádságban, a testvérek szolgálatában. Mindennek a Szentlélek az ösztönzője, aki hatékonyan működik az emberben, és belülről készíti fel az üdvösséget hirdető üzenet kívülről érkező felhívására.²⁸ Ez annak a vallási törekvésnek az egésze, amely a Lélek gyümölcseként tudatosul, s az imádságban valósul meg.

²⁸ RAHNER, K., *Wagnis des Christen*, Freiburg 1974. 59.

Mivel a lelkiség a közösség és az egyes ember Istenhez való konkrét viszonyának megélését jelenti, eleve bizonyos *szabadság* jellemzi, másrészt az *Egyház szerkezetének és hagyományának* tisztelete által bizonyul hitelesnek. A kereszténységben a kereszttség szentségének kegyelmi adománya közvetíti azt a kezdetet, amely egyesíti a lelkiség *intézményi* és spontán, *személyes* vonatkozását.²⁹ Ez a keresztény lét tudatos keretét képezi, nem oldódik fel valamilyen teoretikus-racionális formában, hanem a keresztény élet *misztérium jellegét* jeleníti meg. Az imádságnak, mint a lelkiség forrásának alapformája a nyelv. A nyelv célja a megértés, a megértés pedig a témának és a kornak megfelelő elképzelések kialakítása.³⁰ Ez a rugalmasság ad nagy lendületet a keresztény imádságnak, lehetőséget biztosítva a misszióra, az elmélyedésre és a hitbéli normák és az ember közötti szakadék áthidalására.

A kinyilatkoztatás eseményéből táplálkozó imádság

Az ima az ember vallási magatartását kifejező megnyilatkozás, amely eleve feltételezi, hogy személyként megtapasztalt valóság előtt áll. Az ember történetéhez kapcsolódik, az Istenhez való viszony a történelem eseményeiben, mely mindenek előtt a teremtés valóságából táplálkozik. Az „élőkkel kötött örök szövetségben” (Ter 9,8-16) Isten állandóan arra szólítja fel az embert, hogy imádja őt.

Az Isten mellett döntő szív figyelmessége nélkülözhetetlen az imához; a szavak csak viszonylagosak! Ábrahám imája elsősorban cselekedeteiben fejeződik ki: minden pihenőhelyén oltárt épít az Úrnak. A szavakban megformált ima csak később jelenik meg: burkolt panaszként, mely Istent az *ígéreteire* emlékezteti, amelyek látszólag nem teljesülnek (Ter 15, 2-3). Később az ígéretek megvalósulásának kezdetén (húsvét, kivonulás, törvényadás, szövetségekötés) *Mózes imája* az egyik legkiemelkedőbb példa (közbenjáró ima). **Kép4**Ez az imádság később teljes tartalmában beteljesedik az „*egy a közvetítő Isten és ember között az egy Krisztus Jézus*” kijelentésben (1 Tim 2,5).³¹

Jóval később a frigszekerény, majd a Templom árnyékában bontakozik ki Isten népének imádsága. Elsősorban a nép vezetői – pásztorok, próféták – tanítják meg őket imádkozni. A jeruzsálemi templom az imádság háza, amelyet Dávid akart megépíttetni, de fia, Salamon alkotta meg. A *templomszentelési ima* (1 Kir 8,10-61) hivatkozás Isten ígéretere és szövetségére, nevének hathatós jelenléte népe körében és a kivonulás nagy tetteinek felidézése. A nép számára a Templom lett az imádságban való neveltetés helye, a zarándoklatok, ünnepek, áldozatok, a tömjén, mind az egészen közeli Isten szentségének és dicsőségének a jelei.³²

A következő nagy kinyilatkoztatásból származó téma a zsoltár imádság. A zsoltárokat (fokozatosan) egy öt könyvből álló gyűjteménybe foglalták össze, amely az ószövetségi imádság remekműve. Isten népének, mint gyülekezetnek az imádságát táplálták, mint ahogy ma is az Egyháznak, mint Isten újszövetségi népének hivatalos imáját az Imaórák Liturgiáját szintén nagy részben kitöltik. Ez az ima (zsoltárima) elválaszthatatlanul személyes és közösségi, átfogja az egész teremtést és kiterjed a történelem beteljesedéséig. Megemlékezik a már megvalósult ígéretekről és várja a Messiást. Krisztussal imádkozva és Krisztusban beteljesedve a zsoltárok nélkülözhetetlenek maradnak az Egyház imádsága számára.³³

Jézus mindenestől magáénak tekinti az ószövetségi örökséget, ezt azonban kizárólag Istenre vonatkoztatja, akit sajátos hangsúllyal Atyaként szólít meg. Az Istennel való kapcsolat

²⁹ SUDBRACK, J., *Spiritualität*, SM(D) IV, 675.

³⁰ RAHNER, K., *Gebete des Lebens*, Freiburg, 1985. (közreadta: A. Raffelt) 130.

³¹ SCHALLER, H., *Das Bittgebet*, Einsiedeln, 1969. 107.

³² HEILER, F., *Das Gebet*, München 1923. 69.

³³ RAHNER, K., *Thesen über das Gebet „Im Namen der Kirche”*, Schriften 5, 471.

így új, elmélyült formában jelenik meg. Ez fejeződik ki az imádság helyes mintájaként közölt Miatyánkban (Mt 6,9-13; Lk 11, 2-4).

Az imádság liturgiájának történelmi kibontakozása

A keresztény imádságnak rendíthetetlen bizalmon kell alapulnia. Imádságukkal a keresztények Jézus nevében fordulnak az Atyához (Jn 15,7) a Lélek erejében, akit Jézus küld el nekik (Róm 8,15; Gal 4,6), és aki nélkül nem tudnák megvallani az Úrba vetett hitüket (1Kor 12,3). *Az imádság gyakorlata és liturgiája* a legerősebb és leghatékonyabb kapocs az Ószövetség és az Újszövetség között.

Mivel az imádság általános vallástörténelmi jelenség, számtalan nehézségbe ütközik történelmi kibontakozásának a róla alkotott elképzeléseket és a gyakorlatot figyelembe vevő feltárása. Az imádságról szóló tanítás elsősorban abban a gyakorlatban körvonalazódik, amely egyértelműen a *liturgikus imádságot* ismerő zsidó gyakorlatot veszi alapul. A *gnoszticizmussal* és a *montanizmussal* folytatott viták következtében szükségessé vált az egyéni, spontán imádságtól való (liturgikus) elhatárolódás.

A birodalmi egyházban a dogmatikai viták hatnak az imádságra (különösen a *doxológia* értelmezésére). A kibontakozóban lévő szerzetesség körében sajátos viszony alakul ki az egyházi és a személyes imádság között. A középkorban a liturgikus gyakorlat nem igazán biztosított lehetőséget a személyes, affektív imádság nyilvános használatára. Ennek lett később a következménye, hogy a *népi vallásosság* igényeire fokozatosan körvonalazódik a kérések és válaszos ismétlések (litániák) köré szerveződő áhítat forma. Az újkorban egyre népszerűbbé váló „lelkigyakorlatos mozgalom” és az Isten akaratának kutatása, felfedezése, új szempontokat adott az imádság értelmezéséhez (*contemplativus in actione* [cselekvő szemlélődés]). A II. Vatikáni Zsinat liturgikus reformját megelőző liturgikus mozgalom a 20. században az ókeresztény egyház liturgiájának és hagyományának figyelembe vételével új lendületet adott az imádságnak.

Az imádság az ember Istennel élt történelmének a kifejeződése

Az Újszövetségben Jézus és a korai Egyház imádsága egyaránt Isten kegyelmi segítségére adott válasz arra a személyes felhívásra, amelyet Isten a kegyelmen keresztül az egyénhez és a közösség egészéhez intéz. A felhívás és a válasz annyira összefonódik, hogy már az is az imádság vonásait viseli, ha az ember kapcsolatba igyekszik kerülni Istennel.

Jézus imája nemcsak betölti idejének nagy részét, hanem merőben új esemény is. Ez az ima nem érthető meg annak a ténynek az ismerete nélkül, hogy Jézus Isten és ember egyszerre (az Ige megtestesülése). Emberi imájában is kifejezi a Szentháromságban betöltött szerepét és azt a köteleket, ami a kölcsönös ajándékozás erejében az Atyához kapcsolja.³⁴ Szó és válasz, szeretet és viszontszeretet. Jézus imádságában egyéni módon van jelen az isteni valóság: egyetlen tápláléka.

Jézus eljöveteleig az imádság sajátosan szűk horizontra korlátozódott. Most, eljövetele után kifejeződhet és beteljesedhet, azonban ez nem egyszerűen megvalósuló átalakulás. Nemcsak azért, mert az emberi szavak hiányosak, és nehéz megfelelő szavakat találni a kifejezhetetlen isteni valósághoz. A nehézség mélyebben rejlik. Az emberi természet, amelyet Jézus magára öltött, nem szabadult meg a bűn nyomaitól. Maga a nyelv is tisztátalanná válik, ahányszor Istentől távoli gondolattartalmak közvetítésére használva szennyeződik elsődleges jelentése (asszociációs készlete). Ezzel szemben Isten Igéje (mely a tökéletes imádságot hordozza) tiszta. „*Az Úr szava egyenes beszéd, kipróbált ezüst, salaktalan, hétszer tisztított.*” (Zsolt 11,7).

³⁴ RAHNER, K., *Zweigespräch mit Gott*, Schriften 13, 158.

A keresztény imádság minden esetben a Lélekben végzett cselekvés, a Lélekben megvalósuló magatartásforma, ezért nem fordul önmagába, hanem nyitott az Isten és ember közötti élő kapcsolat tágabb dimenzióira. A hívő ember szívéből kell fakadnia, s úgy kell Istenhez fordulnia, hogy az megfeleljen annak az aktuális léthelyzetnek, amelyben Isten megvalósítja az ember létét. Ez közvetlen formában az ember számára ritkán lehetséges, ezért az imádság közvetlenül Jézushoz, a Közvetítőhöz fordulhat akkor is, ha voltaképpen címzettje mindig az Isten. Az imádság arra ösztönöz, hogy igyekezzünk felebarátunk javára lenni. Ez a törekvés adott esetben hitelesebb formában tehet tanúságot a kereszténység lényegéről, mint maga az imádság szava (Mt 7, 21).³⁵

Maróti Gábor

KARMELITIKUM

FEJEZETRŐL FEJEZETRE OLVASVA A TÖKÉLETESÉG ÚTJÁT.

Az élet és a megbecsülés kérdése

(Vida y Honra)

12. fejezet.

Mielőtt belekezdenénk az alábbi sorok olvasásába³⁶, lapozzuk fel Szent Terézia anyánk művének következő, azaz 12. fejezetét. Kilenc bekezdés, amelyekben két határozott felhívás tárul elénk. A hiteles szeretetet élő ember:

- a./ Kevésbe veszi az életet.
- b./ Nem ad sokat a megtiszteltetésre.

További két dologra érdemes odafigyelnünk. 1./ Terézia anyánk e két tanácsában az Evangélium szavaitól indul: „ki nem adja oda az életét, az elveszíti azt...”; valamint, Ő az, aki „végtelen bölcsességével, vonz minket, hogy Érte elhagyjunk mindent.” (5. bekezdés) 2./ E két határozott tanácsot saját, megélt tapasztalatával erősíti, és fogalmazza meg:

- Teréz egy NŐ, aki nagyon mélyen érzi az életet és a halált, megtapasztalta az átmenetet a haláltól való zsigeri félelemből az aggodalom feletti győzelembe, és az elmúlás örömteli várakozásába, minden fatalizmustól, mazochizmustól mentesen, igazi költészettel és teológális reménységgel megélve mindent.
- De egyben nő, aki „nagyon megtiszteltetés mániás” volt, rabja „a megbecsülésnek”, és a társadalmi rangnak, érdekeknek, viszonyulásoknak, s

³⁵ RATSCHOW, C. H., *Gebet*, Theologische Realenzyklopädie, Berlin, 1976. 12, 31.

³⁶ Érdemes még tudatosítani valamit! Azt hogy mit értünk, mit hordozunk magunkban, amikor szavakat hallunk, amikor kifejezésekkel találkozunk. Terézia anyánk műveit olvasva az egyik legnagyobb nehézség éppen ez, jól érteni a kifejezéseket, amit használ. Sajnos nagyon gyakran eltorzítjuk, leszűkítjük, esetleg meg is hamisítjuk őket. Nem rosszakaratból, hanem mert a saját – egyéni és közösségi - tapasztalatunkban, nyelvi környezetünkben, kultúránkban stb. más értelmet, tartalmat kapott, hordoz. Ilyen szavak például az *alázat*, *megalázkodás*, vagy éppen az itt előkerülő *megtiszteltetés* (*honra*), amit mondhatnánk büszkeségnek, mások elismerésének, véleményének is. Fontos egy kritikus, érdeklődő, az adott tartalmat mélyíteni, tisztázni akaró lelkiület.

akinek hosszú és kemény utat kellett bejárnia, amíg szeretni tudta a szegénységet és a szegényeket, s „akinek már az is tisztesség – Istennek dicsőség érte – ha foltozott ruhában járhat”.³⁷

Miután meghallgattuk e két terézi tanácsot, tapasztalatot, újra átélhetjük mennyire lenyűgöz bennünket **a mód, ahogy Teréz beszél**, ahogy tapasztalatát, tanítását megosztja velünk. Magával ragad minket ügyessége, ahogy a szavakkal, gondolatokkal, képekkel és bölcsességekkel bánik, használja őket. Mindenekelőtt különleges képessége a párbeszédre, az a csodálatos érzéke, ahogy a dialógusokat és monológokat egymásba fonja. A következőkben megvizsgáljuk mindezt egy kicsit közelebről, hogyan épülnek fel e fejezet bekezdései, s azok gondolatai hogyan kapcsolódnak egymáshoz.

A tanácsok, tapasztalatok, tanítások egymásba kapcsolásának művészete

Első megfigyelés: Terézia nem mutatja be az élet, a mindennapok, a megtiszteltetés, és a mások rólunk alkotott véleményének kérdését. Mély tapasztalatokkal és meggyőződésekkel bír, ezeket tárja elénk, mert az érdeklő, hogy ezeket „átöntse” olvasóiba, megmutatva azt nekik, átvezesse őket mindezekre. Például, hogy a legkevesebb, amit Istennek felajánlhatunk az akaratunk és az életünk. S hogy mindaz, aminek vége van, ami véges... nem érdemli meg igazán a figyelmet, a túlzott törődést.. Hogy az élet rövid és néhányunknak nagyon rövid. S hogy a megtiszteltetés, mások elismerésének hajhászása pestis egy közösségben, stb.

Második megfigyelés: Teréz arról ír, amiről már volt szó az olvasóinak, nővéreinek csoportjában. E fejezet mindkét témája már előkerült többször is a közösségben. Élő téma a nővérek számára, akiknek a Szentanya a művét írja. Ezért is, Teréz nem elméleti, teóriákat gyártogató, hanem nagyon konkrét ezeken az oldalakon, szinte katalogizálja, archiválja, azt, amiről már szó volt, ami előkerült újra és újra. Beszél, megragad, tudatosít, hogy azt meg lehessen élni. Azért kerül itt újra elő a téma, hogy határozott állásfoglalást lehessen kialakítani az élet konkrétságaival szemben. A Szent József kolostor első tizenkét nővére, és bármelyik mai olvasó, nem lesz „hitelesen szerető ember”, sem „igazi imádkozó”, ha nem úgy szándékozik élni, ahogy azt Jézus javasolja az Evangéliumban: „odaadni az életet, hogy megnyerjük azt...”

Harmadik megfigyelés: stílusának másik különlegessége számunkra a párbeszéd forma. Rugalmas írásmódjának lenyűgöző volta, amely magával ragad, amely egymásba kapcsolja saját meggyőződéseit, megfigyeléseit, tapasztalatait és olvasóiét, azok figyelmét, érdeklődését. Önmagát is, a két tanáccsal, tapasztaltból szerzett tanulással megcélzott, s így azokat megszívlelő közösségéhez számítja. Tudja azonban azt is, hogy az olvasók nem rendelkeznek ugyanazzal a mélységű meggyőződéssel, s gyorsan igyekeznek bennük azokat megerősíteni: „*nézzétek, hogy... és én biztosítalak titeket...*”. Túl a tizenkét első olvasón, lát egy lehetséges kevésbé meggyőződéses olvasótábor is, és velük is párbeszédbe kezd.

Az igazság az, hogy ez a rövid, egyszerű szerkezet nem tükrözi vissza élő módon a terézi beszédstílus mozgalmasságát. Ezért van helye újra és újra a személyes olvasásnak, egyéni feldolgozásnak, szövegrészek kiemelésének, aláhúzásának, megfigyeléseknek. Így ragadhatjuk meg még inkább a szöveg ritmusának három pillanatát, szintjét: Teréz, aki tanúságot tesz, aki megszólítva, részének érzi magát az olvasók csoportjának, s önmagára

³⁷ *Szent Terézia anyánk 2. levele*, Avilai Szent Terézia levelei I., Kármelita atyák Keszthelyi Rendházának kiadása, Keszthely, 1943, 27 – 28. oldal.

érvényesnek a tanácsokat, tanulságokat, melyekről itt beszél, s amelyek kifejezett meghívások, „nekik, nekem”.

A „megtiszteltetés” témája

A *Tökéletesség útjának* olvasója már találkozhatott a megtiszteltetés (honra) témájával. Ez az a „fekete” megtiszteltetés utáni vágy³⁸, amelyről oly sokat ír (Lásd pl. Ön 31, 23; Tú 36, 7). Nem furcsa – tehetnénk fel magunknak a kérdést –, hogy a magas keresztény élet mesternője újra és újra visszatér erre a látszólag oly banális kérdésre? *„Kevésbe venni az életet és mások megbecsülését”* ez e jelen fejezetnek is mottója, fő témája. A *Tökéletesség útjának* Escoriáli kéziratában – melyet a cenzorok tanácsára is Teréz átír, és átszerkeszt – a 45. fejezet címében ezt olvashatjuk: *„fejezet, melyben szó van, arról milyen fontos nem oda figyelni a származásra, azoknak akik igazán Isten gyermekei (Hijas de Dios – Isten leányai, írja Teréz) akarnak lenni.”* Mert Teréz korában, mint ahogy a miénkben is, sokak számára, a „származás és megbecsülés” összefüggenek, mint ahogy egymáshoz kapcsolódik a „megbecsülés és pénz”. Az Escoriáli kézirat 64. fejezetének címében újra ott találjuk: *„melyben az eltűzött megbecsülésről van szó”*. S mielőtt elkezdené magyarázni a Miatyánk imádságát szintén ott van a címben a következő mondatot: *„... s arról, hogy azoknak, akik istennek igazi leányai akarnak lenni, nem szabad semmit sem adniuk a származásra”* (Tú, 27. fejezet).

Miért ez a kitartó figyelem? Ennyire fontos téma az emberek megbecsülésének kérdése?

Terézia anyánk saját korának és kasztillai szülőföldjének gyermeke. Annak a társadalomnak is megvoltak a maga mítoszai, rögeszméi, ítéletei, mint ahogy a miénknek is. Egy ezek között, mely talán az egyik legmélyebben és legkimerítőbb módon meghatározta az akkori életet, szinte megfojtotta, a megbecsülés, az emberi tekintetek, másokról alkotott vélemények, a származás kultusza volt. Visszanyúlik mindez a középkor lovagi eszményeihez, egészen átjárva a XVI. század társadalmi „lelkiismeretét”, felépülésének, önmeghatározásának törvényeit, a vidéki, falusi nemességtől a királyig, vagy éppen Tolédó egyházi vezetőjéig. Az Egyház életét is megfertőzi ez a vírus – „az én címemhez, rangomhoz ez nem illik, ez nem méltó...” - begyűrűzve a kolostorok falai közé is, megtámadva a közös testvéri élet alapjait. *„Vigyázzatok azonban, nővéreim, mert az ördög számon tart benneteket s ugyancsak gyártja a becsületbeli kérdéseket a kolostorok számára. Törvényeket eszel ki, amelyek szerint rang tekintetében egyesek magasabban állanak, mások pedig alacsonyabban; akárcsak a világiak. Az ilyenek azután olyan kicsiségekben látnak becsületbeli kérdést, hogy nekem olykor a szemem-szám elállt. A tudósoknál valószínűleg a tudomány foka az irányadó; azonban ehhez én nem értek. Azt azonban hallottam, hogy ha valaki hittudományt adott elő, az nem taníthat többé bölcséletet, mert az lefokozás volna. Tudniillik az becsületbeli kérdés, hogy az ember mindig csak felfelé haladjon, ne pedig lefelé!”* (Tú 36, 4).

Teréz nem egyszerű, tétlen szemlélője ennek a társadalmi panorámának. Ő maga is hidalgók gyermeke, akik megharcoltak nemesi címükért, annak elismeréséért. A Miatyánk magyarázása közben megáll, hogy önmagával beszélgessen, és egyben szembesítse mindezzel önmagát: *„Most nem hozzátok beszélek, mert az már igazán nagy baj volna, ha még ezt sem értettétek volna meg; hanem önmagamat nézem a múltban, amidőn még nagyra tartottam a becsületet; s anélkül, hogy tisztában lettem volna a dologgal, osztottam a világi emberek felfogásában. Igazán szégyenlem magamat, ha arra gondolok, hogy mennyi mindenem megsértődtem. Pedig nem is tartoztam e tekintetben az igazán érzékenyek közé. Csakhogy*

³⁸ Ernő atya a Tú 31. fejezetében (342-343. oldal) *csúnya emberi tekintet*-nek fordítja.

természetesen téves volt a felfogásom a dolog lényegét illetően. Nem azzal a becsülettel törődtem, amelynek van értelme, mert használ a léleknek. Milyen okosan beszélt az, aki azt mondta, hogy a becsület és a haszon nem járnak együtt; bár nem tudom, vajon így értette-e; annyi azonban bizonyos, hogy a léleknek haszna és az, amit a világban becsületnek neveznek, sohasem járnak együtt. Csodálatos dolog, hogy a világ felfogása mily homlokegyenest ellenkezik ezzel. Áldva légy, Uram, hogy kimentettél bennünket belőle! Adja Ő Szent Felsége, hogy ez a felfogás mindig olyan távol legyen ettől a háztól, amilyen távol van most.” (36, 3)

Az Önéletrajzában ezeket a szavakat írja: *„Fáj neki, ha visszagondol arra az időre, amikor oly sokat adott arra, hogy megbecsüljék; amikor még elég vak volt azt hinni, hogy tényleg becsület az, amit a világ becsületnek tart. Most belátja, mekkora hazugság ez; s mennyire engedjük magunkat valamennyien általa rászédetni. Most megérti, hogy az igazi becsület nem hazudik, hanem helyesen mérlegeli a dolgokat; azt veszi valamibe, ami valami, azt semmibe, ami semmi. Már pedig semmi, sőt még a semminél is kevesebb mindaz, ami mulandó, s ami nincs kedvére az Úristennek.” (20, 26).*

Megszabadulva ezektől a megkötöttségektől, láncoktól, tudja mondani Istennek: *„Ez az én életem; ez a becsületem; ez az akaratom! Mindent odaadtam Neked; Tied vagyok egészen; tégy velem tetszésed szerint.” (Ön 21, 5, 211. oldal).* Innentől kezdve soha nem szűnik meg ismételni tanítványainak a szabadság³⁹ elsajátított tanulságát, és egyben tanácsát: *„A mi becsületünk nővéreim, az kell hogy legyen, Istent szolgáljuk. Az, aki azt gondolja ebben akadályoz benneteket, maradjon a saját becsületével a saját házában...” (Tú Escoriali kézirat, 20, 1).* Innen érthető a határozott hang: a megbecsülés utáni vágy pestis. Méreg, mely gyilkol. *„Az ilyesmi ugyanis olyan bilincs, amelyet semmiféle reszelő sem tud elvágni, erre csak maga az Úristen képes, azonban ezért sokat kell őhozzá imádkoznunk, s meg kell feszítenünk minden erőnket.” (Ön, 31, 20; 341. oldal).* *„Éppen úgy van vele, mint az orgona hangja, amelyben csak egy hang, vagy akkord legyen is elhibázva, az egész zene fülsértő lesz” (Ön, 31, 21; 341. oldal).*

Teréznek ez a tanítása nem kopott meg, és ma is időszerű. Elég például a szociológiai vonatkozások egyszerű átültetése a pszichológiai vonatkozásokra és máris egészen élő a számunkra. Pontosan ebben találjuk magunkat mi is, a személy és személyiség körüli „játékban”. Elfoglaltak vagyunk saját maszkunk megvédésével. Játsszunk, hogy megmentjük és előmozdítsuk a személyiségünket, akinek hisszük magunkat és aki ugyanaz a „nagy hazugság” és „rabbá tevő bilincs” elé állít minket, amelyekről Terézia anyánk beszél. Ő ezt a témát az alázatosság erényéről szóló tanításába helyezte. Ezért meghívása felénk, hogy Krisztusra emeljük tekintetünket: *„mily nagyszerű példát adott Ő nekünk az alázatosságra, midőn leereszkedett hozzánk.” (12. fejezet, 6. bekezdés; 74. oldal).*

fr. Kristóf

(folytatjuk)

³⁹ *Liberación*, mely jelent szabadítást és szabadulást egyaránt!

Helyreigazítás

A Kármel újság 2005. évi 5. számában (47. oldal) tévesen jelent meg *Az emmauszi tanítványok* című írás szerzőjének neve. Az írás nem Kristóf testvér alkotása, hanem a soproni Julianna OCDS nővérünk munkája.

Egy másik írás is – Kármel, 2005. 6. szám, 20. oldalán a *Karácsonyváró elmélkedés* című - az ő neve alatt szerepel tévedésből, pedig az a „Narancshold” nevű alkotói csoport munkája. Ők egy irodalmat szerető, irodalmat művelgető baráti társaság.

Szeretnénk ezúton is elnézést kérni tőlük, és olvasóinktól is a tévedésekért, remélve, hogy a továbbiakban hasonló eset nem fog előfordulni.

fr. Kristóf OCD, a szerkesztőbizottság tagja.

BIBLIOGRÁFIA I.

Szentháromságról nevezett Boldog Erzsébet OCD

RÓLA ÉS TŐLE MAGYARUL OLVASHATÓ KÖNYVEK:

1. *Az Isten jegyese, Kármel misztikájából, Szentháromságról nevezett Erzsébet nővér dijoni kármelita apáca életrajza (1880 – 1906)*, Kármelita Rendház, Győr az 1935-ös kiadás változatlan formában történt új kiadása.
2. Conrad de Meester OCD, *Jelenléted az örömöm, Szentháromságról nevezett Boldog Erzsébet élete és tanítása*, Sarutlan Kármelita Nővérek, Pécs 2000.
3. Conrad de Meester OCD, *Lelkünk mennyországában, "Utolsó lelkigyakorlat" a Szentháromságról nevezett Boldog Erzsébet nővérral*, Sarutlan Kármelita Nővérek, Pécs 2000.
4. Puskely Mária, *Ezer év misztikájából*, 278- 294. oldal.

A KÁRMEL ÚJSÁGBAN Boldog Erzsébetről eddig megjelent írások (1989 – 2005)⁴⁰:

Jelenléted az én örömöm! – *Szentháromságról nev. Erzsébet élete és üzenete.* (Conrad de Meester)

1. Ha Isten muzsikál magának

- 1.1 (1991. november, 2. old.)
- 1.2. (1991. december, 4. old.)
- 1.3. (1992, január, 3. old.)
- 1.4. (1992. február, 3. old.)

2. A kivirágzott sivatag!

- 2.1. (1992. március, 3. old.)
- 2.2. (1992. április, 3. old.)
- 2.3. (1992. május, 2. old.)

⁴⁰ Az adatokat novícius testvérünknek, Imrének köszönöm, aki rendszerezi, még használhatóbbá teszi a Kármel újságban található írásokat.

2.4. (1992. május, 3. old.)

3. A bennünk élő Isten tüzes prófétája.

3.1. (1992. július/augusztus, 2. old.)

3.2. (1992. szeptember, 3. old.)

3.3. (1992. október, 3. old.)

3.4. (1992. november, 3. old.)

3.5. (1992. december, 2. old.)

3.6. (1993. január, 6. old.)

3.7. (1993. február, 4. old.)

4. Megyek a Fénybe!

4.1. (1993. március, 5. old.)

4.2. (1993. április, 4. old.)

A Szentháromságról nevezett Boldog Erzsébet nővér imája, magyarázatokkal (ford.: Gergelyfi A. János OCDS)

1.(2000. február, 12 /I.)

2. (2000. március, 14 / 5.)

A hit mennyországa – Lelkigyakorlat

1.(2000. április, 14. old. / IX.)

2. (2000. május, 14. old. / XIII.)

3. (2000. június, 14. old. / XVII.)

4. (2000. szeptember, 14. old. / XXI)

5. (2000. október, 14. old. / XXV.)

Angyal vagy Ördög?

(2000. május, 23. old.)

Absconditák – Mennyei Iker Nővérem (P. Mikolai József)

(2000. november, 23. old.)

„ A Jó Isten adott nekem egy Anyát ...” – Gondolatok a Szent Szűzről – A Szentháromságról nevezett Boldog Erzsébet írásaiból válogatva. (fordította fr. Rafael)

(2001. augusztus-szeptember, 12. old.)

Szentháromságról nevezett Boldog Erzsébet a Karácsonyról, versek (ford.: fr. Kristóf)

(2001. december, 46. old.)

Örökimádás (vers)

(2004. 6. szám, 16. old.)

MÁS ÚJSÁGOKBAN róla megjelent írások:

SZOLGÁLAT 66(1985) 54-66. oldal, Puskely Mária, *Szentháromságról nevezett Boldog Erzsébet.*

VIGILIA 1987/3, 171-176. oldal, Puskely Mária, *Szentháromságról nevezett Boldog Erzsébet.*

fr. Mihály OCD és fr. Imre OCD

NEM CSAK GYEREKEKNEK

A PÁLMA

Egyszer, a régmúlt időkben, egy távoli vidéken, volt egy hatalmas kert. Gyönyörű kert volt, olyan, mint amilyen a Paradicsomkert lehetett hajdanán.

Mindenféle finom, ehető gyümölcsöt termő fát lehetett találni ebben a kertben, s mind-mind. Hosszadalmas lenne nevüket egyenként felsorolni, de lehetetlen is, hiszen sok olyan fajta is volt közöttük, ami azóta már nincs, és aminek a nevét így nem is ismerjük. A fákon kívül volt ott természetesen még számtalan növény-, állat- és madárfaj is, de a fák voltak a kert legfőbb büszkesége és értéke. A kert minden más lakója valamiképpen nekik köszönhette létét: koronájukban fészket rakhattak a madarak, gyümölcsük táplálékul szolgált az állatoknak, gyökereik között pedig ezeregy kis patakocska forrásozott, amelyek a kertet öntözték.

A kertben még sok-sok kis – emberi szemnek láthatatlan – tündérke is lakott. Minden növénynek, állatnak és madárnak megvolt a maga tündére, akiknek az volt a jó Istentől elrendelt feladatuk, hogy megtanítsák őket mindarra, amit tudniuk kellett. A madarakat megtanították a maguk dalára, meg arra, hogy miként kell repülni vagy fészket építeni, az állatokat a járásra, és arra, hogy megkülönböztessék az ehető növényeket, gyümölcsöket a nem ehetőktől, és még sok minden másra is.

A fákat azonban vajon mire kellett tanítaniuk? Rengeteg mindenre. Már a földbe hullott magban fel kellett ébreszteniük álmából a kis csírákat, majd megtanítani arra, miként kell áttörni a mag kemény burkát, gyökeret hajtani, milyen irányba kell azt növeszteni, milyen táplálékot kell magukba szívniuk, hogyan kell abból szárat és leveleket növeszteni, és utána még sok minden másra, amit egy növekvő vagy felnőtt fának tudnia kell. Egyszóval, a kis tündéreknél nem volt idejük unatkozni, mindig akadt valami tennivaló. Főleg azoknak, akiknek védenca lassú felfogású vagy kicsit lusta volt, hisz ilyen is akadt a kert lakói között.

Egy napon azonban valami különös dolog történt a kertben, amire először senki sem figyelt fel. Talán azért, mert ez az új dolog a föld alatt érkezett. A földben ugyanis, nem túl mélyen, egy vízér keletkezett, amely idővel behálózta az egész kertet. A földalatti vízerekben pedig más tündérék is megjelentek a kertben, ha egyáltalán tündéreknél lehetett őket nevezni. Kisebbség voltak a kert tündereinél, és tőlük eltérően ravaszak és gonoszak.

A vízháló vékony kis erecskéikkel a kert összes fájának gyökereihez elért. A gonosz kis tündérek pedig megkezdték működésüket.

– Ezt is kóstoljátok meg, olyan finom! – kínálták egyenként a fákat az új vízzel. – Itt van közel, nem kell mélyről felszívnotok, ihattok belőle bőven!

A fák tünderei azonban érezték, hogy valami nincsen rendben az új vízzel és az új tündérek hangja sem tetszett nekik. Egyáltalán honnan jöttek, és ki küldte őket?

– Ne hallgassatok rájuk, nem nektek való az a víz – intették a fákat. – A jó víz a föld mélyén található.

A fák kezdetben hallgattak is saját tündérukra. Az idegen víz azonban olyan közeli, a gonosz tündérek hangja pedig olyan csábító volt, hogy egyik-másik bizony engedett a kísértésnek. „Csak megkóstolom. Egy pár csepp amúgy sem fog ártani.”- gondolták magukban. És megkóstolták. Nem volt rossz, sőt, kifejezetten jó volt. Olyan ízek voltak benne, amilyeneket addig még nem éreztek. És lám, eltelt egy nap, eltelt kettő, három, eltelt egy hét, és semmi bajuk sem lett tőle! Sőt, mintha erősebbnek és bátrabbnak érezték volna magukat. Ezért – tündéréjük figyelmeztetése ellenére – újból megkóstolták az új vizet. Most már bátrabban ittak belőle. S mivel ettől sem történt semmi, egyre gyakrabban és egyre többet merítettek az idegen vízből.

A példa ragadós volt. Nem telt el sok idő, és már a kert összes fája rákapott erre az új fajta vízre. Látszólag az idegen víz tündéreinek volt igazuk: valóban finom volt a víz, sokkal egyszerűbb volt felszívni, és semmi bajuk nem történt tőle. Ezért egyre inkább az új tündéreknek kezdtek hinni, mint a sajátjaiknak. Így aránylag rövid időn belül sikerült átvenni az új, gonosz tündéreknek az irányítást a kert fái fölött. Hogy miben állt a gonoszságuk, az csak később derült ki.

Amikor már mindegyik fa teljesen rákapott az új víz ízére, arra kezdték tanítani őket, hogy ne vesződjenek többé mélyebb gyökereikkel. Fölösleges rájuk energiát pazarolni, hiszen sokkal könnyebben tudnak bőséges, elegendő táplálékhoz jutni a felszíni gyökereiken keresztül. A fák szót fogadtak nekik, mert ezt ők is igaznak és jónak találták. Miért vesződjek azzal, hogy letről szívják a vizet, amikor fentebb is van elegendő, és ráadásul sokkal ízletesebb is?! Hiába próbálták rábeszélni őket a kis tündérek, hogy a mélyben található víz az igazi, süket fülekre találtak. A mélybe nyúló gyökereik pedig, amiket már nem használtak, szép lassan elsorvadtak.

Közben sok más furcsa dologra sikerült a gonosz tündéreknek rávenni a fákat. Egyeseket arra ösztönöztek, hogy inkább csak leveleket, minél több levelet hajtsanak, de virágot ne hozzanak. Másokat épp ellenkezőleg, arra, hogy akkor is virágozzanak, amikor nem volt itt az ideje.

– Nem most kell virágozni, nemsokára itt a tél, és nem lesz ideje a gyümölcsöknek beérni – próbálták magyarázni a kis tündérek a fáknak.

– Nem a gyümölcsért van a virág, hanem azért, hogy jól nézz ki – súgták azonban a fáknak a gonosz tündérek.

– Mit érdekel engem a gyümölcs, most éppen úgy tetszik nekem, hogy virágba boruljak. Mi közöd hozzá? – válaszolták félvállról a kétségbeesett tündéreknek a fák.

A kis csemetefákkal még rosszabb volt a helyzet. Sokkal tapasztalatlanabbak voltak, és így sokkal könnyebb volt félrevezetni őket. Főleg úgy, hogy mindenfelé csak a rossz példát látták. Ők már szinte soha nem fogadtak szót kis tündéreknek, sőt, sokszor csak azért is az ellenkezőjét tették annak, mint amit mondtak. Igen nagyszerűnek és bátornak érezték magukat ilyenkor, persze, a gonosz tündérek is tettek arról, hogy erősítsék bennük ezt a tudatot.

A kis fának csak felszínes gyökereik voltak, rövidek és vékonyak, de törzsük, koronájuk sem fejlődött valami túl nagyszerűen. A szinte készen kapott táplálék, bár könnyű volt hozzá jutni, és ízletes is volt, mégsem volt annyira tápláló, mint amilyennek kellett volna lennie. A kis fák ezenkívül nem is a növekedéssel voltak elfoglalva. Inkább azon versenyeztek egymás között, hogy ki tud rövid időn belül több levelet hajtani, vagy éppen elhullajtani, kinek a virága nyílik ki először, vagy hervad el utoljára. Hiába próbálták rávenni őket a kis tündérek, hogy a leveleket ne zölden hullassák el, vagy hogy a virágzással még egy-két évig várjanak, mert most még túl fiatalok hozzá.

– Mi már nem vagyunk kis magok, azt tesszük, amit jónak látunk. Akkor virágzunk, amikor akarjuk, semmi közötök hozzá – válaszolták öntelten a fa csemeték.

Gyümölcsöt, persze, nem tudtak teremni. Mert vagy csak terméketlen virágokat hoztak, vagy apró, savanyú kis gyümölcsöket terettek, amiknek nem volt idejük beérni, mert korán lehullottak, vagy ha mégis néha sikerül egy-két gyümölcsnek rajtuk megnőni, akkor általában túl súlyosak voltak a gyenge ágak számára, és így leszakították azokat.

A kert egyre siralmasabb állapotban került. Elegendő gyümölcs híján az állatok nagy része elvándorolt vagy éhen pusztult, a valamikor dús növényzet is kiszáradt, csak itt-ott egy-egy szárazságot bíró kaktusz maradt meg. A fák gyökerei közül forrászó patakocskák ugyanis rég elapadtak, mivel a fának már nem volt mivel felhozni a vizet a mélyből, a gyökereiket öntöző víz pedig csak nekik volt elegendő. Idővel azonban nekik sem, mivel az egyre kevesebb és gyengébb minőségű volt. Hiába próbálkozott egy pár idős fa azzal, hogy újból gyökeret eresszen a mélybe, már nem volt hozzá elegendő erejük. A viharok is nagy kárt

tettek a fában. Sőt, nem is volt szükség nagy viharra, elegendő volt egy erősebb szél, és a legyengült, mély gyökerek nélküli fák sorban dőltek ki.

A fák kis tündérei teljesen tehetetlenek voltak. Hiába sikerült rávezetniük pár fát arra, hogy belássák tévedésüket, már nem tudtak semmit sem elérni náluk. A gonosz tündérek teljesen a kezükben tartották őket. A legkisebb engedetlenséget azzal torolták meg, hogy megvonták tőlük azt a kevés táplálékot is, amit még eljuttattak hozzájuk. Ebben a helyzetben a fák pedig kénytelenek voltak mindenben engedelmeskedni nekik.

Végső kétségbeesésükben a kis tündérek elmentek a jó Istenhez. A jó Isten meghallgatta beszámolójukat és szomorúan csóválta a fejét. Bizony neki sem tetszett az, amit hallott. A jó Isten azonban nem esett kétségbe, neki mindig volt valami megoldása mindenre. Kis gondolkodás után egy magot vett elő, egy hosszúkás, igen kemény héjú magot, amelyet a tündérek még nem láttak. Pálmafa mag volt. Ezt adta oda nekik, hogy ültessék el a kertbe.

„Egy mag! Mit tud ez majd kezdeni a sok gonosz tündérral?” – gondolták. Ők valami másra számítottak: egy angyalkommandóra, amely kiűzi a kertből a gonosz tündéreket, valami csodaszerre, amitől a fák erőre kapnak, vagy valami hasonlóra. Most pedig úgy érezték, hogy szinte üres kézzel távoztak. Nem mertek azonban reklamálni a jó Istennél, tudták, hogy neki néha egészen különös elgondolásai vannak.

Visszaérkezve a kertbe azonnal elültették a magot, és vártak a csodára. A csoda azonban elég hosszú időt váratott magára. Úgy tűnt, hogy a pálmacsíra egyáltalán nem siet szembeszállni a gonosz tündérek seregével. Habár az is lehet, hogy csak alaposabban készült arra a küzdelemre, ami nemsokára várt rá. Aztán egyszer végre elindult, de akkor feltartóztatathatatlannul. A mag burkát egy erőteljes fehér gyökér törte át, amely elszántan indult egyenesen a föld mélyébe. Hiába vették körül a gonosz tündérek csábításaikkal, hiába kínálták fel neki a legédesebb vizet, hiába próbálták rávenni, hogy csak egy cseppet kóstoljon meg belőle, a pálmamag gyökere mintha teljesen süket és érzéketlen lett volna. Még csak rájuk sem figyelt, nemhogy szóba áll volna velük. Napról napra csak nőtt, egyre csak nőtt mintha abba sem akarta volna hagyni, amíg a föld közepéig meg nem érkezik. Nem érdekelte őt a ravasz tündérek ajánlata, legalábbis úgy tűnt, sem pedig az, hogy mielőbb leveleket hajtson, és kitörjön a napfényes világba.

Azonban neki sem volt könnyű ellenállni a tündérek csábító hangjának. Főleg akkor nem, amikor úgy érezte, hogy szomjúságában teljesen elfogy az ereje. Ösztönösen érezte azonban – és saját kis tündére is erősítette őt megérzésében – hogy vesztére lenne, ha megállna a növekedésből, és elfogadná a felkínált táplálékot. Ő valami másra vágyott, ahhoz pedig még tovább kellett mennie.

Kitartása meg is hozta a jutalmat. Pár nap elteltével egy vékony vízérhez ért, ami más volt, mint az, amiből a gonosz tündérek kínálták.

– Ebből nyugodtan ihatsz – mondta neki a pálmamag tündére –, ez neked való víz.

A pálmacsíra ívott is belőle jó hosszasan. Jól esett neki, már nagyon ki volt szomjazva.

– Most pedig hajts ki leveleidet, szükséged lesz rájuk – tanácsolta tovább a tündér.

A pálmacsíra engedelmesen szót fogadott, és nemsokára két kis zsenge, hosszúkás levél jelent meg a föld színén.

Attól a naptól kezdve a kis pálma növekedésnek indult. Amennyit nőtt lefelé gyökere, annyit magasodott felfelé legyező alakú leveleivel a törzse.

A kert egyre inkább pusztulásnak indult. Azok a fák, amelyek még nem dőltek ki, lábukon száradtak el. A vízháló ugyanis, amely gyökereiket oly bőségesen öntözte, szinte teljesen elapadt. A föld kopár lett, az egykor madárdaltól hangos kertben síri csend honolt, amit csak egy kiszáradó fa bús nyikorgása vagy egy letörő ág pattogása tört meg akkor, amikor a szél sietősen áthaladt a kerten keresztül, nagy poruszályt húzva maga mögött.

A gonosz tündérek elérték azt, amit akartak. Csak egyetlen egy valakit nem sikerült még uralmuk alá hajtani: a pálmát. Amikor azt látták, hogy csábításaikkal mit sem érnek el, akkor ijesztgetni próbálták.

– Mit gondolsz, meddig bírod még, azt hiszed különb vagy a többi fánál? Te sem fogsz nagyobb sikerrel járni!

– Hiába reménykedsz, lenn a föld mélyében nem találsz vizet, csak kemény sziklát!

– Mit kezdesz majd egyedül ebben a nagy pusztaságban? Széttép majd a szél, eltemet a homok, szétrágnak az éhes kóbor állatok!

Ilyeneket és ehhez hasonlókat súgtak a pálmának a gonosz tündérek, hátha elveszik a kedvét a további növekedéstől.

Ne gondoljuk, hogy a pálmának oly egyszerű volt velük szembeállni. A gonosz tündérek igen ravaszak voltak, jól tudták mikor mit kell mondani, mindig megvárták az arra alkalmas pillanatot. Ezért a pálma is nemegyszer azon volt, hogy feladja. Tényleg, miért folytatta volna ezt a sziszifuszi, sokszor értelmetlennek látszó küzdelmet? A vékony vízerek, amelyeket útközben talált, csak rövid ideig voltak elegendők, túl kevés vizük volt az egyre növekvő pálma számára. A megálmodott – és tündérkéje által is ígért – bőséges forrásnak pedig nyoma sem volt. Csak agyag, kövek és sziklák. Az utóbbiból pedig egyre több. Úgy tűnt, igazuk volt a tündéreknek, akkor is ha gonoszak voltak! Mit is akar kezdeni egyedül ebben a nagy sivatagban, mert lassanként tényleg az lett a valamikor gyönyörű paradicsomkertből? Hogy tud majd helytállni? Vagy ő egyedül fogja azt helyreállítani? Hogyan, amikor a saját életben maradásához sincs sok esély?

Nagy segítséget jelentett ilyenkor kis tündére jelenléte, aki valahogy mindig tudott egy kevés bátorságot önteni belé. Ő maga is érezte, hogy tündérének igaza van, csak olyan nehéz volt hinni benne, és tovább folytatni a küzdelmet! Azért mégsem adta fel soha, és mindig hozzájutott annyi kis vízhez, hogy ki ne száradjon, és tovább tudjon növekedni.

Sok hosszú év eltelt, mióta a pálma a kertbe megérkezett. A kertnek azóta semmi nyoma sem volt már, a homok mindent eltakart. Ameddig a szem ellátott, csak kopár sziklák és homokdűnék mindenütt. Egyedül a pálma állt annak jeleként, hogy valamikor itt más is volt a homokon kívül. Állt és nőtt, egyre hatalmasabbra. Semmi sem tudta feladásra kényszeríteni: sem a perzselő nap, sem a fondorlatosan támadó homok, sem a tündérek szűnni nem akaró zaklatásai.

Ekkor talált rá a vízre! Gyökerei végre elérték ahhoz a forráshoz, amely a föld szívéből fakad, és amely soha el nem apad. Most már nem kellett félnie semmitől és senkitől! A gonosz tündérek is elhallgattak, már csak nagy ritkán próbálkoztak a pálmafa elcsábításával. A sokat megélt pálma azonban most már végképp nem törődött velük. Gyökerei mélyen voltak, s azt a vízforrást amihez eljutott, soha senki sem vehette el tőle.

A óriás pálmafa tövében szinte észrevétlenül egy tiszta vizű kis erecske kezdett csordogálni. Olyan piciny volt, hogy maga a pálmafa is csak akkor vette észre, amikor egyszer csak azt kellett boldogan tudomásul vennie, hogy többé nincs egyedül! Tövében, pár gyenge fűszál között, egy kis virág bontotta ki félnéken apró tűzpiros szirmait.

Amióta mindezek megtörténtek, már nagyon sok idő eltelt. Az óriás pálmafa lehullott magvaiból azóta sok más pálmafa nőtt a sivatagban. Nekik is meg kellett harcolni a forró nappal, a homokkal és a gonosz tündérek csábításaival. Volt, akinek sajnos nem sikerül legyőzni őket, és engedtek a gonosz tündérek csábításainak vagy fenyegetéseinek, de olyanok is voltak, akik az óriás pálmához hasonlóan mindvégig kitartottak, és eljutottak a soha ki nem apadó vizek forrásához. Ezeknek a pálmáknak a tövében is kis források fakadtak, amelyek öntözték a kietlen sivatagot. Így jöttek létre az oázisok.

Ha valamikor elmész a nagy sivatagba, vagy olvasol róla, akkor örömmel fogod látni, hogy ott vannak a pálmák által szegélyezett oázisok is, mint apró kis paradicsomkertek a

kietlen homoktengerben. Ekkor jusson eszedbe, hogy valamikor az egész sivatag egy hatalmas paradicsomkert volt, amely elveszett, de ismét azzá válhat, ha egyre több olyan fa lesz, amely a pálmához hasonlóan, elég vágyat és bátorságot érez szívében ahhoz, hogy addig fel ne adja, amíg a soha ki nem apadó vizek forrásához el nem jut.

-T-

Kedves Gyermek!

Gondolom, már ti is hallottátok, hogy idén Magyarországon az ima és az engesztelés éve van nemzetünk lelki megújulásáért. Sok ember ma megmosolyogja ezeket a kifejezéseket: az imát, az engesztelést elavult, haszontalan dolgoknak tartják. Ha ilyen emberek között élünk, akkor talán bennünk is felmerül a kérdés, hogy valóban mi haszna imádkozni, jobb lesz-e tőle a világ, nem elpocsékolt idő ez?

Az imént olvasott mese talán segít ebben a kérdésben tisztábban látni. Azok az emberek, akik csak felületesen élnek, csak felületes dolgokkal foglalkoznak, és csak ebben lelik örömeiket, el sem tudják képzelni, hogy mennyivel másabb az, ha az ember imádkozik, ha Istennel lép kapcsolatba. Fáradtságos és haszontalan dolognak tartják, hiszen egészen jól megvannak nélküle is. Valahogy úgy, mint a kert fáí, akiket megtévesztettek a gonosz tündérek, és már nem voltak hajlandók a mélybe eresztetni gyökereiket.

Ha azonban figyelmesen nézzük a világot, azoknál az embereknél, akik megelégszenek egy felületes étellel, szinte ugyanazokat a jeleket láthatjuk, mint a mesében a kert fáínál. Akik túl sokat néznek televíziót, ülnek a számítógép előtt, nem tudnak meglenni az állandó dübörgő zene vagy szórakozás nélkül, azok először is elvesztik kedvüket a mélyebb dolgoktól, nemcsak az imádságtól, szentmisétől, hanem a tanulástól, munkától vagy komolyabb olvasmányoktól is. Ezenkívül már nem látják tisztán a dolgok helyes sorrendjét, felborul az értékrendjük, erkölcsileg fellazulnak, és sokféle bűnbe esnek (amit persze már nem is igen tartanak annak). Már fiatalon elkezdenek italozni, cigarettázni, rendetlen nemi életet élni, sok esetben kábítószerhez is nyúlnak. A családokban sok a vita, gyakori a válás, és sok ehhez hasonló dolog fordul még elő, amelyek magát az elkövetőt, de néha másokat is hosszabb távon testileg vagy lelkileg tönkretesznek. Ennek eredményeként egy egész társadalom, ország is komoly veszélybe kerülhet. Ezért kérik püspök atyáink tőlünk, hívő emberektől, hogy törekedjünk komolyan imádkozni és engesztelni, mert minden jel arra mutat, hogy országunk nem a legjobb irányba halad.

Mit jelent engesztelni? Azt például, hogy látom azt a sok nem jó dolgot, ami a világban van, azt a helytelen életmódot, amit az emberek folytatnak, s mivel tudom, hogy ez nem fog jóra vezetni sem a maguk, sem mások életében, nem hagy közömbösen, hanem arra ösztönöz, hogy tegyek valamit a helyzet jobbítása érdekében. Ezért tudatosan megpróbálok másként, élni, főleg azokon a területeken, ahol látom, hogy sokan gyakran elbuknak. Tehát törekszem tudatosan ellenállni a felületes élet kísértésének, annak, hogy csak egyéni érdekem, kényelmem és szórakozásom legyen a legfontosabb számomra. Nem utolsó sorban pedig imádkozom, keresem a jó Istennel a kapcsolatot, sokkal jobban, mint eddig. Ezenkívül pedig, természetesen, imádkozom a bűnösök megtéréséért is.

Mire jó mindez? A jó Isten az a soha ki nem apadó forrás, akit ha megtalálunk, akkor lesz erőnk ellenállni a sok fölösleges és ártalmas dolog kísértésének. De egyúttal másokat is segíthetünk ezáltal, mert – miként a mesebeli fák – akarva, akaratlanul rajtunk keresztül másokhoz is eljut valami abból a kegyelemből, lelki táplálékból, amit Istenben találunk, amiből Isten minket részesít.

Ugyancsak ebben az évben a Kármelita Rendben egy szentre emlékezünk: Szentháromságról nevezett Boldog Erzsébet kármelita nővérünkre, akinek idén ünnepeljük halálának századik évfordulóját. Ő arra figyelmeztet minket, hogy Isten, a teljes Szentháromság szívének mélyén lakozik, úgy, amint erről a Szentírás is tanít bennünket. Tehát,

amikor imádkozunk, akkor jusson eszünkbe, hogy Isten nincs is olyan távol tőlünk! Erről napközben se feledkezzünk meg, hiszen Isten akkor is velünk van, soha nem hagy magunkra! Éppen ezért naponta nem csak egyszer-kétszer lehet imádkozni, hanem sokkal többször, valahányszor eszünkbe jut, hogy Isten velünk, bennünk van. Ilyenkor elég ráfigyelni, rámosolyogni (mint emberekkel szoktuk megtenni, amikor tekintetünk találkozik), esetleg egy rövid fohászt elmondani.

Bár Isten bennünk lakozik, lelkileg igen messze vagyunk Tőle, amint ezt gyakran tapasztaljuk is. Azért szükséges gyakrabban imádkoznunk úgy, hogy közben tudatosan törekszünk Őrá is figyelni (nem csak az imaszövegre, vagy arra sem). Ha így teszünk, akkor lassanként a mi lelki „gyökereink” is egyre jobban elmélyülnek, és lelkileg egyre közelebb kerülünk Hozzá, s valamikor talán eljutunk az „élő vizek forrásához”, a jó Istennel való állandó, élő kapcsolatra. Addig is azonban, amíg imádságunk és életünk nem is olyan tökéletes, ha őszintén törekszünk Isten felé, és arra, hogy kedvébe járjunk és keressük a Vele való kapcsolatot, mindig fogunk találni kellő lelki támaszt és vigaszt mindennapi életünkhöz.

Gondolkozzatok el komolyan ezeken a dolgokon, és utána próbáljátok eldönteni, hogy akartok-e ti is személyesen bekapcsolódni ebbe a hazánkért végzett imába és engesztelésbe, és ha igen, akkor milyen formában. Ha bármi kérdésetek lenne még ezzel kapcsolatban, gondolom, hogy szüleitek, hitoktatótok vagy a papbácsi szívesen segítenek majd nektek. Természetesen, hozzám is lehet nyugodtan bármilyen kérdéssel fordulni személyesen, írásban (levél, elektronikus posta) vagy telefonon keresztül (a győri rendház elérhetőségei az újság utolsó oldalán található).

Tarzi a.

Hittansarok

A SZENTMISE (21)

A prefáció (2)

A prefációt a pap és a hívek közötti rövid „párbeszéd” nyitja meg.

Az Úr legyen veletek! – énekli/mondja a pap.

És a te lelkeddel –válaszolják a szentmisén résztvevő hívek.

Harmadszor hangzik el már a szentmisében ez az ünnepélyes felszólítás, „jó kívánság”, jelezve ezzel, hogy a szentmise egy fontos, ünnepélyes pillanatához értünk, amikor „illő és üdvös” (mint majd később énekeljük a prefáció kezdetén) egymást figyelmeztetni az Úr jelenlétére, és arra, hogy mi magunk is figyeljünk a közöttünk lévő Úr Jézusra. Hiszen a prefáció az eucharisztikus ima „előhangja” (így is lehet fordítani a latin eredetű prefáció szót), annak az imának a kezdete, ami által megemlékezünk és megjelenítjük – a kenyér és bor színe alatt jelenvalóvá váló – Úr Jézus megváltó keresztáldozatát. Mi, emberek, a magunk erejéből legfeljebb csak megemlékezhetünk Isten tetteire, amelyeket Fia, Jézus Krisztus személyében véghezvitt, de azokat jelenvalóvá tenni már nincs hatalmunk. Ezt csak Ő maga teheti meg, Ő, aki jelen van az Egyház liturgiájában, úgy ahogy ezt a II. Vatikáni Zsinat tanítja: *E nagy mű végrehajtására Krisztus mindig jelen van Egyházában, kiváltképpen a liturgikus cselekményekben. Jelen van a szentmise Áldozatában, mind a papi szolgáló személyében, mert*

„az Áldozatot ugyanaz mutatja be most a papok szolgálata által, aki a kereszten önmagát feláldozta”, mind, s leginkább, az eucharisztikus színek alatt...⁴¹.

A kezdeti felhívás tehát erre szolgál: ne feledkezzünk meg az Úr jelenlétéről, hiszen Ő, a „főszereplő” ebben a szent cselekményben. Ha Jézus nem működne aktívan a szentmisében, akkor az egész szentmise csupán egy nagy hókuszpókusz lenne, egy emberi mutatvány, amivel nem sokra mennénk. Ezt az igazságot újból meg újból kell hangsúlyozni, mert hajlamosak vagyunk csak a láthatóra figyelni (s mivel az ismétlődő, ismerős, egyre inkább arra sem), aminek eredménye a felületes, kevés gyümölcsöt hozó szentmisén való részvétel és az egyre laposabb, felszínes lelkiélet.

Emeljük fel szívünket!

Felemeltük az Úrhoz. – folytatódik a prefáció kezdő párverse.

Az első párvers Krisztus jelenlétére hívta fel figyelmünket, arra, hogy Ő az, aki most közöttünk van, velünk együtt imádkozik és mutatja be az Atyának áldozatát. Fontos azonban, hogy mi is közösségbe lépünk a közöttünk, bennünk működő Krisztussal, vele egy „hullámhosszra” kerülünk, mert így tud imádsága, közbenjárása bennünk hatékony lenni. Mit lehet ennek érdekében tenni? Talán azt, amit Szent Pál tanácsol a kolosszei híveknek: *Keressétek tehát azt, ami fent van, ahol Krisztus ül az Isten jobbján. Ami ott fenn van, arra legyen gondotok, ne a földiekre* (Kol 3, 1-2).

Jézus, feltámadása után már nem a földön él, hanem megdicsőülve istenként Isten világában van. Ilyen formában van jelen a szentmisében is, azért nem lehet Őt látni. Ő tehát Isten „hullámhosszán” tevékenykedik, imádkozik, erre kell nekünk is ráhangolódnunk. Ezért szólít fel az Egyház eme szép imádság elején, hogy emeljük fel szívünket.

Szent Ciprián, egy római időkben élt egyházatya, azt mondja ezzel a kis verssel kapcsolatban: *Amikor imádsághoz felállunk, legyünk összeszedettek és minden figyelmünket irányítsuk Istenre. Vonuljon háttérbe minden földi és világi gondolat s a lélek ne foglalkozzék mással, mint az imádság tartalmával. Ezért szólítja fel a pap a híveket az eukarisztikus imádság elején egy kis felszólítással: Emeljük fel szívünket! – A nép ezt feleli rá: Felemeltük az Úrhoz! Mindez azt jelenti, hogy ekkor csak az Úrra szabad gondolnunk, semmi másra⁴².*

Milyen szép szókép: felemelni szívünket! Legalább a szentmise idejére át kell helyeznünk – nem a testi, hanem a lelki – szívünket a mennyországba, oda, ahol Krisztus él, és ahová minket is vár (hiszen ezért halt meg értünk, és ezért van jelen a szentmisében is!). De jó lenne, ha legalább részben sikerülne ez, hiszen bármilyen nehéz is elképzelni, mégis lehetséges. Ahol Isten van, ott van a mennyország. Ha tehát szívünket sikerül Hozzá felemelni, akkor is ha testünk, testi érzékeink továbbra is a földön maradnak, szívünk Nála lehet. Ezt abból vehetjük észre, hogy ilyenkor szívünket egy különleges béke és öröm tölti el, ami nem más, mint rész a mennyország boldogságából.

Nagyon fennköltnek tűnhet mindez, olyan, ami a „kész szenteknek” való, pedig egyáltalán nem az. Csak figyelni kell a hit szemével Istenre, és akkor szívünk is követni fogja majd hitünk tekintetét. Persze, nem árt azonban előtte tisztába tenni szívünket, megtisztítani nem mindig helyes érzelmeitől, indulataitól, hiszen egy bűnös szív nehezen tud felemelkedni Istenhez. Ezért tanácsolja Szent Pál a kolosszeieknek, hogy *most hagyjátok el ezeket: a haragot, a gyűlölködést, a rosszindulatot, az átkozódást és az ocsmány beszédet.* (Kol 3, 8). Bár a szentmise elején volt egy bűnbánati rész, ahol magunkba szállhattunk, mégis elő szokott fordulni, hogy mise alatt különféle dolgok, események jutnak eszünkbe, és ezek elrabolják Istentől szívünk érzelmeit, gondolatainkat. Ezért is hangzik el ilyenkor, a szentmise közepe táján a felszólítás: „Emeljük fel szívünket!” Emeljük ki szívünket az apró-cseprő ügyeink

⁴¹ II. Vatikáni Zsinat: *Lumen Gentium* (LG) című - a liturgiáról szóló - Konstitúciója, 7. pont.

⁴² *De dominica oratione*, c. 1, in Parsch Pius, *A szentmise magyarázata*, Budapest 1937, 173-174 old.

kuszaságából, mocsarából Ahhoz, akiért most itt vagyunk a templomban, és aki egyedül képes megoldani minden ügyünket, problémánkat.

Csak így, „felemelt szívvel” tudunk a következő felszólításnak eleget tenni:

Adjunk hálát Urunknak, Istenünknek! – és felelni rá őszinte szívvel:
Mert méltó és igazságos.

Erről bővebben viszont majd a legközelebbi alkalommal.

Tarzi a.

A KÁRMEL NAGY CSALÁDJA

Egyedül az Egyetlennel

A sarutlan kármelita nővérek rovata

„Az Isten országa köztetek van.” (Lk 17, 21)

ÖSSZEFOGLALÓ FELTÁMADÁSRÓL NEVEZETT KLÁRA NŐVÉRÜNK ÖRÖKFOGADALMÁRÓL

A 2005. év kegyelmi esztendő volt közösségünknek, a magyarszéki Mindenszentek Kármelnek: az Eukarisztiáról nevezett Ágnes nővérünk mellett november 12-én Feltámadásról nevezett Klára nővérünk is örök fogadalmat tett.

Az ünnepi szentmise főcelebránsa Bíró László püspök-rektor atya volt. Homíliájában Teilhard de Chardin jezsuita filozófus följegyzését idézte, aki fogadalma előestéjén megszenvedte, ami másnap történt vele: *Uram, most érzem igazán, milyen szép az arany csillogása, milyen ragyogó a birtoklás, ezért Neked ajándékozom. Most látom igazán, milyen szép egy férfinak és egy nőnek a szerelme, ezért Neked ajándékozom. Most látom igazán, milyen szép a szabadság és a függetlenség, ezért Neked ajándékozom.*

Minden fogadalmat megelőz egy hívás, egyfajta élmény, amit Mózes is megtapasztalt: *Íme, az Úr, a mi Istenünk megmutatta nekünk dicsőségét és nagyságát. Hallottuk szavát a tűz közepéből és megtudtuk, hogy ha szól is az Isten az emberhez, életben maradhat az ember.* Minden szerzetesi, papi hivatás hasonló érintettségéből születik. Hallja az Úr szavát a tűzből, és megtapasztalja, nem kell meghalnia, végül pedig kimondja az igent. Klára nővér valamikor kalandba bocsátkozott Istennel az Ő érintettségének erejéből, és megy tovább ezen az úton életre szóló kalandban, amely tanúságtétel a reményről és egy másik világról. Csak az mer azonban értelmesen kalandba bocsátkozni, aki értéket lát maga előtt, aki látja annak realitását, hogy általa valami nagy értéket nyer meg.

II. János Pál pápa szerint a szerzetes, a pap jel a mi egy dimenziójú világunkban, jele a lét egy másik dimenziójának, annak, hogy a lét túlmutat önmagán, valahova tart. Korunkban nagy szükség van ilyen jel-emberekre – mondta a püspökanya –, akik mernek kalandba bocsátkozni Istennel, mernek elköteleződni Istennek. – Aztán XVI. Benedek pápának „A föld sója” című könyvében írt gondolatát idézte: a hit döntés. Ez a döntés azonban más, mint arról dönteni, megiszunk-e egy kávé vagy sem. A hit ugyanis olyan döntés, amely átjárja az egész embert. – Majd Klára nővérhez fordult: köszönjük Istennek, hogy meghívott téged, és te meghallottad hívó szavát, és a közösség színe előtt kimondod döntésedet. Sok kortársad van, akik fölött telnek az évek, de képtelenek döntésre, nem tudják elkötelezni magukat sem Istennek, sem embernek.”

A fogadalomról szólva a püspökanya kiemelte, hogy minden fogadalom húsvéti tett: egyszerre halál és feltámadás. Jó nekünk eltemetkeznünk Krisztussal és vele együtt feltámadnunk!

Rilke egy alkalommal a kolduló asszonynak nem pénzt adott, hanem egy csokor virágot. Utána egy hétig nem látták őt koldulni. Rilke kedvese megkérdezte: vajon miből él most? Mire a költő így felelt: abból a csokor virágból, amit kapott. Az embereknek nem a markukat kell megtölteni, hanem a szívüket.

Klára nővér meghallotta elődje, Lisieux-i Szent Teréz felhívását: Én az Egyház szívében a szeretet leszek. – Amikor valaki harminc év után először betér a gyóntatószékbe, akkor ezt valaki kiimádkozta neki. – A Kármelben intenzív élet van, az imádság intenzív élete. Ismeretlenül imádkoznak mindnyájunkért. A Kármel az Egyház szívében a szeretet – zárta gondolatait a püspökanya.

Klára nővérünk Isten kegyelméből ennek a szeretetnek lett részese, a Kármelhegyi Boldogságos Szent Szűz oltalmazza!

(a magyarszéki kármelita nővérek)

A világban, de nem a világból

A Világban Élő Kármel rovata

IN MEMORIAM SZULYOVSKY ALAJOS

Sokáig nem értettem, miért hívtak engem a VÉK közösségbe. Akkor még a gyerekek kicsik voltak, idegenül éreztem magam a gyűléseken. Aztán lassan kezdtem megérteni, hogy mi is a VÉK, később jött a csoportok szétválása, és próbaidős lettem. Alajos volt akkor a képzés felelős.

A kezdeteknél megfogott szigorú következetessége, ami először bizonyos papírok beszerzésében, majd házi feladat jellegű elgondolkodtató feladatokban mutatkozott meg. Ugyanakkor a gyűléseken olyan mélyen átgondolt, határozott felépítésű anyagokat kaptunk, amelyek tényleg elgondolkodtattak, elláttak elmélnivalóval hetekre. Nagymértékben pártolta, biztatott, támogatott minket a legkorszerűbb fizikai és más tudományos elvek megismerésében is. Hihetetlen olvasottsága révén olyan területekről is rendezett ismeretekhez jutottunk általa, amelyekhez való hozzáférés sem egyszerű, és tőle mindig tisztán felépített, rendezett, katolikus szempontból értelmezett formában kaptuk az anyagokat.

Könyörtelenül behajtotta rajtunk a római katolikus hit minden dogmájának szerteágazó ismeretét, de mindig kész volt az elvek akár gyakorlati szempontú megvitatására. Részt vett tudományos ismeretterjesztő képzéseken, és az ott hallottakat mindig megosztotta velünk. Sok mindennel foglalkoztam életem során a legmagasabb szinten is, de igazán mélyreható elemzéseket csak vele tudtam folytatni.

A próbaidős időszak után következett elmélyítés, a kármelita szentek tanításainak rendszerezett átadása. A tanításokat felbecsülhetetlen munka befektetésével állította össze. Minden idejét, erejét, szorgalmát arra fordította, hogy nekünk a legmagasabb szintű és a lehető legkorszerűbb ismereteket adja át. Helyettünk tanult, imádkozott elmélkedett.

Jellemző rá, hogy a közvetlen gyerekneveléstől a vasárnap délutáni pingpongozásig - mindenben társ volt. Olyan ember volt, akiben lehetett hinni. Ő volt az, akinek révén megértettem, hogy mi a kármelitikum, mi a hivatás, hogyan kell a gyakorlatban családosként, a világban élve, dolgozva, szenvedve mindezt megélni, javára válni környezetünknek - és hogy ez micsoda felelősség. Sokszor megrettentem, hogy ha végelegesen elköteleződöm, miként fogom tudni ezt nap-nap után megélni, hogyan lehet ekkora felelősséget elviselni, meg persze, hogy hogyan lehet mindezt a hétköznapok során érvényre juttatni. Amikor ő tanított, mindez természetes volt: csak ez lehet mindenki hivatása.

Aztán egy váratlan hír, hogy halálos betegség érte el. És ez volt az a fordulópont, amikor az ő élete célba ért, én pedig csodálkozva és egyre jobban elköteleződve már biztos voltam abban, hogy tényleg ez a hivatásom, így kell élnem. Megjelent a gyűléseken úgy, mint azelőtt, azaz mégsem: teste remegett a fájdalomtól, lelke viszont repesett, sugárzott a boldogságtól, ahogy ő mondta, és élte: „végre hazamehetek”. Tanításai az élő hitből fakadtak, és ezek nem csak szavak, olyan valóságot jelentettek, amit nem lehet másképpen kifejezni. Tudta, hogy

nincs sok hátra neki, de ez nem csüggedéssel, hanem növekvő boldogsággal töltötte el. Életre szólóan belénk vésődött, hogy a hit mekkora valóság. Azokban a napokban, amikor hazament, éreztem a belőle sugárzó kegyelmet, megértettem, hogy nekünk ezt életével bizonyítsa, lelkünkbe írja az igazságot.

folyamatosan hivatása az volt, egyetlen

Életműve, égett bele értékelné, milyen szinten, hanem kézzelfogható, reális valóságként adta kezünkbe úgy, hogy ezzel a szemlélettel meg tudjuk élni a kármelita hivatást világi körülmények között.

Budapest, 2006. február 11.

egyénisége a mai elértéktelenedő világban fáklyaként szívünkbe. Útmutatást adott, hogy hogyan és mit kell mércével kell mérni az értékeket, de ezt nem elméleti

Szent István királyról nevezett Jenő testvér

Keszthelyi VÉK

A keszthelyi VÉK közössége szomorú eseménnyel kezdte az új esztendőt. Szeretett nővérünk, közösségünk újoncmesternője, Jászberényi Sándorné Szent Józsefről nevezett Jolánta nővérünk 2006. január 5-én váratlanul elköltözött az égi hazába. Kedves halottunkat mélységesen gyászoljuk az örökkévalóságban való viszontlátás reményében. Kérünk Mindnyájatokat, imáitokkal kísérvétek őt Ti is. Ő maga is nagyon imádságos és szolgálatkész lélek volt, úgy a saját családjában, mint a Kármel közösségében. Emlékét tisztelettel őrizzük.

C.n.

Máriának vállruhája rajtunk...

A Skapuláré Társulatok rovata

SZŰZANYA SZOBOR HARAJBAN

Erdély egyik legrejtettebb zugában, ahol meg a madár is ritkán jár van egy kis falu: Haraj. Ha a világ elől el is van rejtve de a Szűzanya előtt nincsenek rejtett zugok.

Meg egy éve sincs, hogy Csíksomlyón 15-en felvettük a Skapulárét, s azonnal egy kis családdá forrva minden két héten találkozunk. Az utóbbi időben minden imaóráról egy érthetetlen hiányérzéssel tértem haza, de nem csak én hanem csoporttársaim is. Végül november elején rájöttünk, hogy ez a hiányérzés, ami nem teszi teljessé a találkozásainkat az, hogy a templomunkban nincsen Szűzanya oltár. Alig hangzott el az eddig ki nem mondott gondolat, és mind a 15-en egy szívvel, egy lélekkel álmotunk egy nagyot: "nem tudjuk hogyan, de lesz"!!!

A részleteket nem írom le, hogy egy messziről hozott, kapott szobor hogyan lett ujja varázsolvánnyal, hogyan készült el az alapzat, szőnyegállvány, hogyan lett kivilágítva, hogy mindig fényárban ússzon, mert minden lépést, minden adományt úgy tett mindenki, hogy ne tudja a jobb kéz, hogy mit tesz a bal.

A kedves plébános csak a távolból figyelte, és gyönyörködött abban az összefogásban, ami Harajban történt. Mi csak 15-en voltunk a kezdeményezők, a végén az egész falu bekapcsolódott és sértve érezte volna magát mindenki, ha nem fogadjuk el az adományt.

Így sikerült, hogy december 10-én felszenteltek a kis oltárt, hat papbácsi tisztelt meg jelenlétével, (kettő skapulárét visel) eljöttek a szomszéd falvakból a Skapulárét viselő testvéreink is.

A végén mar annyira volt az adomány, hogy sikerült 120 személynek asztalt teríteni a kultúrházban, hogy ez a nagy ünnep meg teljesebb legyen. Itt éreztem meg, hogy ha egy napra is, de az Ég összeért a földdel Harajban. Mindenki arcáról egy kimondhatatlan boldogság sugárzott, a szeretetnek olyan sugara, amit meg eddig soha nem éreztem. A lélektől-lélekgig, a szívtől-szívig játszó néma játék az emberek között, a Szűzanya valóságos jelenlétét sugallta.

Valami történt Harajban. Múlt időben írtam de nem így van, mert azóta eltelt három hét alatt mintha a falu élete egészen átalakult volna. Hosszú teli esteken a videokazetta házról-házra jár és mindenki újra átéli ezt a felejthetetlen napot. Boldog vagyok, hogy ezt az élményt másokkal is megoszthatom, és kívánom minden Skapuláré-viselőnek, hogy fogadjak be az isteni sugallatokat, és merjék megtenni azzal a hittel, hogy a Szűzanya kezét fogva, Istennel, Istenért minden lehetséges.

Bajcsi Maria (Haraj, 2005. dec. 26.)

HÍREK

A MISSZIÓS ÉS JUBILEUMI ÉV LEZÁRÁSA KESZTHELYEN

P. Kovács Albert provinciális atya 2006. január 7-8-án tartott lelkigyakorlatával és a Marcell atya emléktábla elhelyezésével és megáldásával ért véget Keszthelyen a fennállásának 75. évét ünneplő Keszthelyi Kármel jubileumi és missziós éve.

Nem szeretném azt a sok-sok lelkigyakorlatot, ünnepet, kulturális rendezvényt és eseményt most felsorolni, amit szerveztünk, és amelyben részünk lehetett. Csupán köszönetet

akarunk mondani Istennek, hálát adni végtelen jóságáért és kegyelméért, mellyel kísért minket az egész év folyamán, s egyúttal mindazoknak a híveknek és barátainknak is köszönetünket szeretnénk kifejezni, akik megértették ennek a jubileumi évnek a jelentőségét, s akár imáikkal, akár egyszerű jelenlétükkel, vagy adományaikkal illetve kétékezi munkájukkal, ötleteikkel, s bármi segítségükkel mellettünk álltak.

A Keszthelyi Kármel születésnapját ünnepeltük, s ünnepelni jó. Az Ószövetségben olvashatjuk: „Boldog a nép, amely tud ünnepelni.” Vajon tudunk-e még felszabadultan, boldogan, „lazítva” ünnepelni?⁴³

Persze ez a lazító ünneplés nem azt jelenti, hogy mindig könnyedén ment minden, hiszen szinte egész éven át keményen dolgoztunk és szerveztünk és bizony voltak álmatlan éjszakáink, akár a boldogságtól és örömtől az eredmények láttán, akár a töprengés és a döntés-választás nehéz gondjaitól. S nem is beszélve arról, hogy a kármelita magány és elvonult életstílus szeretete, s az ez utáni vágyódás helyébe sokszor a kármelita lélek számára kissé szokatlan sok-sok szereplés, a kolostorból való kilépés, tárgyalások, kapcsolatok ápolása és „fellépések” sorozata lépett.

De elmondhatjuk: érdemes volt fáradozni, és sokat izgulni, mert az emberekhez az evangéliumot és a kármelita lelkiségünket csak úgy lehet közelebb vinni, ha időnként kilépünk magányunkból és a kolostor zárt falai közül épp azért, mert Jézus kívánja ezt tőlünk: „Menjetek el az egész világra és hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek”. /Mk 16,15/.

Ezért is volt nagyon aktuális Albert atya lelkigyakorlatának legfőbb üzenete, melyet ő is egy misszióban élő rendtársunk gondolatával fejezett ki: „tovább, tovább, még tovább”.

Pedig néhányan titkon reménykedtünk abban, hogy a jubileumi év mozgalmassága után most egy pihenő év következik, de nem lehet megállni, tovább kell dolgozni. Nincs pihenés, legalábbis egész évre kiterjedő lazítás nem lehet, hiszen az Úr szőlőjében mindig van munka, s az időnk igen rövidre szabott ahhoz, hogy Isten irgalmasságáról, jóságáról, szépségéről mindent elmondjunk – ehhez egy élet nem elég. Ehhez egy örökkévalóság kell.

Befejezésképpen álljon itt a Bazilikánk előterében elhelyezett és provinciális atya által megáldott Marcell atya emléktábla szövege, s egyúttal sarkalljon minket ez is arra, hogy imáinkban kérjük az ő boldoggá- avatását, s nehéz helyzeteinkben, gondjaink, betegségek közepette pedig Marcell atya közbenjárását.

A tábla szövege pedig a következő: Marcell atya keszthelyi kisdiákkori éveinek emlékére (1891-1907). „Isten fensége-szépsége ott ragyog az édesanyján... Ő beszélt hozzám titokzatosan, s én, mint kis gimnazista, megértettem az örökkévalóság nyelvét.”[Marcell atya (Marton Boldizsár O.C.D.)]

fr. Sándor

KIS SZENT TERÉZ-MISÉK A KESZTHELYI KIS SZENT TERÉZ BAZILIKÁBAN

Ahogy már a Kármel-újság előző számaiban is hirdettük, a keszthelyi Kis Szent Teréz Bazilikában a minden hónap 13-án megrendezett virrasztásos imaest keretében a 18 órakor kezdődő szentmisét mindazok javára ajánljuk fel, akik szentünk közbenjárását kéri vagy azt megköszönik.

Az elmúlt őszi óta rendszeresen érkeznek levelek közvetlenül a Bazilikába - a Kis Szent Teréz ereklyetartójánál elhelyezett levelesládába -, de postai úton is az ország

⁴³ Ld. Anselm Grün: "A lélek ötven angyala" (110-112.old:"Az ünneplés angyala").

legkülönbözőbb részeiről. A leveleket a kármelita közösségen belül az erre a feladatra kijelölt egyik atya őrzi és olvassa el. Minden hónap 13-án, a virrasztásos imaest előtt oltárra helyezük a kapott leveleket, s a szentmise alatt illetve az azt követő imaórák során imádkozunk mindazokért, akik Kis Szent Teréz közbenjárását kérik.

IN MEMORIAM TASSI KOLOS OCD

Tassi Ferenc Kolos atyánk, szentségekkel megerősítve, 2006. február 6-án, papságának 73., életének 95. évében visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése szentmisével egyetemben február 17-én, 11 órakor volt Székesfehérvárott, a Prohászka Ottókár emléktemplomban.

Kolos atyánkat 1933. július 2-án Szabadkán szentelték pappá. 1947-ben lépett be a Kármelita rendbe, és 1948-ban tette le első fogadalmát. A szerzetesrendek feloszlata után a Kalocsa-kecskeméti egyházmegyében szolgált, évekig püspökségen, mint titkár. A rend újra indulásakor nem tudott visszajönni a rendházba, de a rend életét nagy érdeklődéssel nyomon követte és imádságával támogatta. Székesfehérváron egy kis lakótelepi lakásban élt.

2003. július 2-án Kolos atya megünnepelte pappá szentelésének 70-ik évfordulóját. A szentbeszédben azt kérte akkor Kolos atya Istentől, hogy olyan szeretettel fogadja majd az Ő országába, ahogyan az emberek fogadták őt mindig itt a földön. Hiszen nagyon sok szeretet kapott élete folyamán az emberektől. Rubint misés szentképére az „*Istennek legyen hála!*” felírás mellé a Szűzanyát köszöntő „*Üdvözlégy irgalmasság anyja!*” köszöntés került.

Megköszönjük Istennek azt, hogy ilyen hosszú időre nekünk ajándékozta Kolos atyát, és hisszük, hogy Isten sokkal nagyobb szeretettel fogadta magához, mint az emberek is valaha itt a földön!

Kármel liturgikus naptár

Április

1. Szombat, **Boldog Nonius** O. Carm. testvér, választható emléknapja
17. Húsvéthétfő, **elmarad Boldog Battista Spagnoli** atya vál. emléknapja,
18. Kedd –Húsvét nyolcadában, **elmarad A Megtestesülésről nev. Boldog Mária** OCD vál. emléknapja
23. Vasárnap, **elmarad** Keresztről nev. **Boldog Terézia Mária Manetti** OCD vál. emléknapja

Május

16. Kedd, **Stock Szent Simon** vál. emléknapja (szerzetes v. lelkip.)
21. Vasárnap, **KESZTHELY, Templomszentelés évfordulója**, Főünnep.
22. Hétfő, **Szent Joachima de Vedruna** vál. emléknapja (szent asszonyok)
25. Csütörtök, **Pazzi Szent Mária Magdolna** emléknapja (szüzek)

Olvasóink kérésére közzé tesszük templomaink istentiszteleti és imaórák rendjét.

Templomaink szentmise és imaórák rendje

BUDAPEST (XIII. ker., Huba u. 12)

Szentmise:

Vasárnap: 9⁰⁰, 10³⁰, 18⁰⁰

Hétköznap: 7⁰⁰, 18⁰⁰

Szentségimádás:

hétfőn az esti szentmise után

első vasárnap 16³⁰-18⁰⁰

Skapuláris körmenet:

IV. vasárnap az esti szentmise előtt

Gyóntatás:

A szentmisékhez kapcsolódva.

KESZTHELY (Tapolcai u. 1)

Szentmise:

Vasárnap: 7³⁰; 9⁰⁰; 10¹⁵, 18 (nyáron 19⁰⁰)

Hétköznap: 7⁰⁰, 18⁰⁰ (nyáron 19⁰⁰).

Szentségimádás

első vasárnap az esti mise előtt egy órával

hétfőn az esti szentmise után egy óra.

Virrasztás

Minden hónap 13-án az esti szentmise után (énekes zsoltosma, szentségimádás, keresztút).

Gyóntatás:

A szentmisékhez kapcsolódva.

Attyapuszta

Minden hónap 13-án lelkinap

8⁰⁰ rózsafüzér, keresztút,

10⁰⁰ szentmise, tanítás

GYŐR (Aradi vértanúk u. 2)

Szentmise:

Vasárnap: 7⁰⁰, 8⁰⁰, 9⁰⁰, 10⁰⁰, 11¹⁵, 17⁰⁰

Hétköznap: 6⁰⁰, 7⁰⁰, 8⁰⁰, 17⁰⁰

Szombaton: 7⁰⁰, 8⁰⁰, 16⁰⁰, 17⁰⁰

Szentségimádás:

Első és harmadik pénteken az esti szentmise után (énekes zsoltosmával)

Litánia (kihelyezett oltáriszentséggel):

hétköznapokon az esti szentmise végén,

vasárnap az esti szentmise előtt (16³⁰)

Skapuláris körmenet:

IV. vasárnap az esti szentmise előtt

Gyóntatás:

Naponta 7⁰⁰-11⁴⁵, 15⁰⁰-18⁰⁰

KUNSZENTMÁRTON (Munkácsi u. 1)

Szentmise:

Vasárnap: 9⁰⁰, 17⁰⁰ (nyáron 18⁰⁰)

Hétköznap: 7⁰⁰, 17⁰⁰ (nyáron 18⁰⁰)

Szentségimádás:

szombaton az esti szentmise után (2 óra)

KÁRMELITA NŐVÉREK (Magyarszék)

Hétköznap

Vasárnap

6¹⁵...Laudes

7³⁰ Laudes

8⁰⁰...*Szentmise*

10⁰⁰ *Szentmise*

12⁰⁰...Sexta

12⁰⁰ Sexta

18¹⁵...Vesperás

18¹⁵ Vesperás

Szentségimádás: csütörtök 17¹⁵-18¹⁵